

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากร กรมส่งเสริมการเกษตร

Information and Communication Technology Factors Affecting Knowledge Management
in Agricultural Extension of Officials, Department of Agricultural Extension

นามผู้วิจัย นายวรวร สกุลทัต

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ศ.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์สาวิตรี รังสิภัทร, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ศ.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม
การเกษตรของบุคลากร กรมส่งเสริมการเกษตร

Information and Communication Technology Factors Affecting Knowledge Management in
Agricultural Extension of Officials, Department of Agricultural Extension

โดย

นายวรวร สุกุลทับ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2553

วรวร สกุลทับ 2553: ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้
ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากร กรมส่งเสริมการเกษตร วิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต
(ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ศ. 143 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการความรู้ ศึกษาปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการ
ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ศึกษาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ศึกษาการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริม
การเกษตร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 คน คือ บุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ
แบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหา ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ
Chi-Square

ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.9) มีอายุเฉลี่ย 39.23
ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 61.5 มีอายุราชการ น้อยกว่า 10 ปี จำนวนมาก
ที่สุดร้อยละ 57.4 มีตำแหน่งนักวิชาการ จำนวนมากที่สุดร้อยละ 41.8 ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ในภาพรวม
มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีระดับ
ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานมีระดับความเหมาะสม
อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในภาพรวมมีระดับของ
แรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาพรวมมีระดับการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความรู้ ใน
ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การแลกเปลี่ยนความรู้ ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปาน
กลาง การใช้ความรู้ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน และปัจจัยด้าน
แรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการสร้างความรู้ 2) อายุ ระดับ
การศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมี
ความสัมพันธ์กับการแลกเปลี่ยนความรู้ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ปัจจัย
ด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการใช้ความรู้

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Warawon Sakultab 2010: Information and Communication Technology Factors Affecting Knowledge Management in Agricultural Extension of Officials, Department of Agricultural Extension. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Associate Professor Pichai Tongdeelert, Ph.D. 143 pages.

The objectives of this study were: 1) to study personal factors of the Department of Agricultural Extension personal affecting Knowledge Management, 2) to study the information and communication technology factors, 3) to study motivation factors affecting information and communication technology, 4) to study the ability of using information and communication technology, 5) to determine the level of knowledge management and, 6) to study problems and suggestions of the Department of Agricultural Extension personal. Data were collected from 122 samples from the Department of Agricultural Extension by using questionnaires. Statistical analysis included frequency, percentage and mean. Chi-square was employed to test hypotheses.

The results revealed that most of the members were females (73.9 %). The average age was 39.23 yearsold, 61.5 % of them graduated bachelor degree, average working experiences that less than 10 years were 57.4 %, and 41.8 % were in academic position. The computer equipments factors, the information and communication technology policies and, the suitability of working environment were at the moderate level. The motivation factors effecting information and communication technology were at the high level. The ability of using information and communication technology was at the moderate level. The 3 features of knowledge management in agricultural extension were found that the knowledge construction was at the high level, the knowledge exchange and the knowledge utilization were at the moderate level.

The results of hypotheses testing showed 1) the suitability of working environment, the motivation factors affecting information and communication technology were relating to the knowledge construction, 2)age, educational attainment, working position, working environment, motivation factors effecting information and communication technology, ability of using information and communication technology were relating to the knowledge exchanges, 3) level of education attainment, working position, computer equipments factors, information and communication technology policies, motivation factors, ability of using information associated with communication technology and the knowledge utilization.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ศาวิตร์ รังสิภัทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนให้ข้อคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสถิติในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณ คุณสำราญ สารบรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนางานวิจัยด้านส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยให้คำแนะนำทางด้านแบบสอบถาม ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คุณเพชรรัตน์ สิทธิรักษ์ คุณสุชาลิณี ใจเย็น คุณอภิวัฒน์ คำสิงห์ คุณสุรฤทธิ์ สุวรรณรัตน์ คุณปาพจน์ ธงชัย คุณชลธิชา รุ่งโรจน์ และเพื่อนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย เก็บข้อมูล และเป็นแรงผลักดันให้มีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวีระ และ คุณแม่รัตนา สกุลทับ ผู้ที่ให้โอกาสมาจนถึงทุกวันนี้

คุณค่าประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอบมอบแต่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ จนประสบผลสำเร็จ

วรวร สกุลทับ

เมษายน 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้	12
แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ	34
แนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร	34
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้	41
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
สมมติฐานการวิจัย	47
กรอบแนวคิดในการวิจัย	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	50
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การวัดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	52
การทดสอบเครื่องมือ	57
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	60
ผลการวิจัย	60
ข้อวิจารณ์	113
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	119
สรุปผลการวิจัย	119
ข้อเสนอแนะ	126
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	128
ภาคผนวก	132
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้	62
2	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	68
3	ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	73
4	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	76
5	การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร	82
6	ปัญหาของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร	85
7	ข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร	85
8	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	86
9	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	87
10	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	88
11	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	89
13	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	90
14	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	91
15	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดกับการจัดการความรู้ด้าน การส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	92
16	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	93
17	ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	94
18	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตร ทางด้านการใช้ความรู้	95
19	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	95
20	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสูงสุดกับการจัดการความรู้ด้าน การส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	97
22	ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	98
23	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการ ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	99
24	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการ สร้างความรู้	100
25	ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานกับการจัดการ ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	101
26	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการ ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	102
27	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการ แลกเปลี่ยนความรู้	103
28	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการ ทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้าน การแลกเปลี่ยนความรู้	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

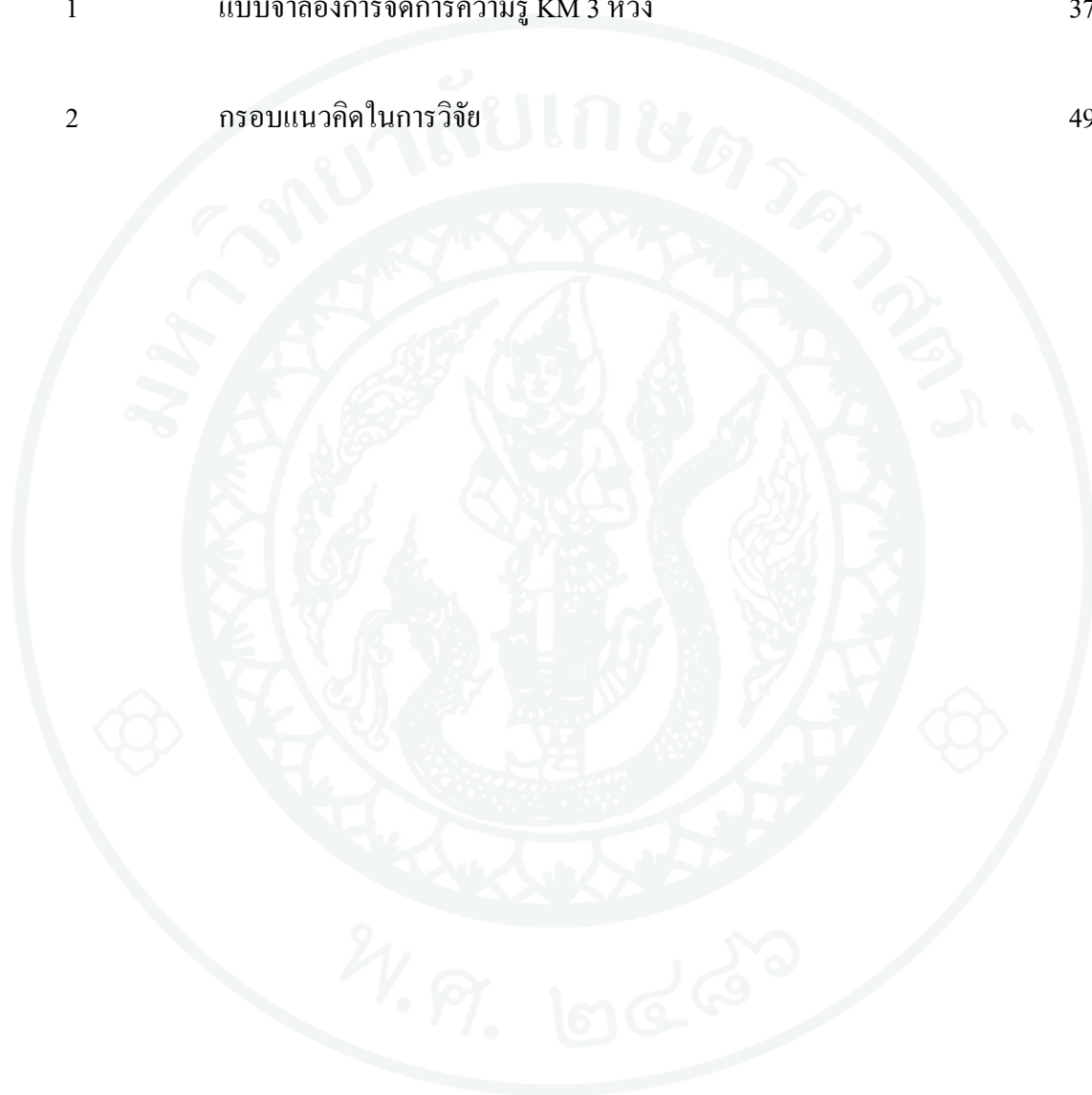
ตารางที่		หน้า
29	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการ ความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	105
30	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ ความรู้	106
31	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการ ทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ ความรู้	107
32	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการสร้างความรู้	108
33	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	109
34	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม การเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	110
35	ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้าน การสร้างความรู้	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	112
37	ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้	113

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองการจัดการความรู้ KM 3 ห่วง	37
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	49

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันต่างก็หันมาเตรียมองค์กรของตนให้มีความพร้อม เพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายขององค์กรนั้นๆ ที่ได้ตั้งไว้เพื่อให้บรรลุข้อตกลงร่วมกันและผลจากการปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด โดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นในการรวบรวมความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคลทั้งจากความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของตนเองหรือของผู้อื่น และความรู้ที่สามารถแสดงออกให้เห็นได้ เช่น หนังสือ เอกสารต่างๆ เพื่อสามารถนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและตอบสนองพันธกิจขององค์กร ซึ่งกิจกรรมต่างๆ จะสำเร็จได้ด้วยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีและโครงสร้างขององค์กร และการกำหนดยุทธศาสตร์โดยใช้สติปัญญา และต้องอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ในการสร้างความรู้ใหม่ๆ ความพยายามที่จะทำให้อัจฉริยะโดยใช้ระบบปัญญา (องค์กร มนุษย์ คอมพิวเตอร์หรือการบูรณาการระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์) ในการแสวงหา จัดเก็บและประยุกต์ใช้ความรู้สำหรับการเรียนรู้การแก้ปัญหา และการตัดสินใจในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง เนื่องจากแนวคิดในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การที่ทำให้คนในองค์กรเรียนรู้ปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง และการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้การที่องค์กรจะสามารถเรียนรู้เพื่อพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการจัดการความรู้ควบคู่ไปด้วยเสมอ องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ คือ คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ โดย คน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ได้อย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น ส่วนกระบวนการความรู้ นั้นเป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้จะต้องเชื่อมโยงและบูรณาการอย่างสมดุล (บุญดี บุญญากิจ และคณะ, 2548) การที่องค์กรสามารถสร้างและจัดการความรู้ทั้งที่มีอยู่เดิมภายในองค์กรและความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น องค์กรนั้นๆ จะต้องมีกระบวนการจัดการความรู้ที่เป็นระบบและ

มีขั้นตอนของการจัดลำดับความสำคัญของความรู้ในองค์กร เพื่อให้คนในองค์กรสามารถเป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการจัดการความรู้นี้ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กร

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ฝึกอบรมและให้บริการทางการเกษตร พร้อมทั้งประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตการเกษตร โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน การดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร มีจุดมุ่งเน้นที่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยการทำงานของกรมส่งเสริมการเกษตรจะต้องปรับเปลี่ยนจากการทำงานบนฐานของทรัพยากร (Resource-Based) มาเป็นการทำงานบนฐานขององค์ความรู้ (Knowledge-Based) ซึ่งประกอบด้วย 1) ใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือ ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับในทุกเรื่อง 2) เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและสาขาที่เกี่ยวข้อง และเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นหลัก 3) สนับสนุนให้เกษตรกรนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ โดยการประสาน เชื่อมโยง และช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งทุนของเกษตรกร ทั้งทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคม โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องทำหน้าที่ในการเป็นผู้ประสานและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาเกษตรกรและบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2551) จากแนวทางการดำเนินงานจะเห็นได้ว่ากรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ และขับเคลื่อนองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนเกษตรกร การดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้บุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ตลอดจนกระบวนการทัศนใหม่ในการพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการเรียนรู้ตลอดเวลาตลอดจนต้องมีการจัดการความรู้เพื่อไปสู่วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ภายในองค์กร เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจที่มีต่อเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีและวิชาการเกษตรสาขาต่างๆ ได้มีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นอย่างมากมาประกอบกับ เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาท และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของคอมพิวเตอร์ หรือ ระบบการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทำให้มีการกระจายของข้อมูลข่าวสารไปในวงกว้างขวางอย่างไร้ขอบเขตทำให้คนในสังคมมีความตื่นตัวที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อกำหนดชีวิตของตนเองหรือนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจมากขึ้นไม่เว้นแม้แต่เกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ยากจนที่สุดของประเทศก็ได้อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงไร่นาของ

ตนเองด้วยเหตุนี้ งานส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องหันมาให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
5. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร
6. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารใช้ในการวางแผนการจัดการความรู้ของบุคลากรในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกรมส่งเสริมการเกษตร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร โดยประชากรที่ใช้ในครั้งนี้คือ บุคลากรในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนกลางแบ่งออกเป็น 6 หน่วยงาน คือ กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กองวิจัยและพัฒนา งานส่งเสริมการเกษตร ศูนย์สารสนเทศ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งประกอบด้วย การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้และการใช้ความรู้อย่างเป็นระบบในการสรรหา การเลือก การรวบรวมการจัดระบบ การสร้างและจัดเก็บความรู้ ในลักษณะที่เป็นแหล่งความรู้ที่ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงได้ง่ายและแบ่งปันความรู้กันอย่างเหมาะสม เพื่อที่จะพัฒนาตนเองและสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตนเองและองค์กร

การสร้างความรู้ หมายถึง การปฏิบัติตนในการแสวงหาความรู้ หรือการสร้างความรู้จากการค้นคว้าโดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร

การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง การปฏิบัติร่วมกันในการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันของบุคลากรโดยผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้เกิดการขยายขอบเขตของความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลไปสู่กลุ่ม

การใช้ความรู้ หมายถึง การปฏิบัติตนในการนำความรู้ที่มีไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานหรือการนำไปประยุกต์ใช้งาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ

ข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง ระบบสารสนเทศสร้างขึ้นมาเพื่อการประมวลข้อมูล (Data) ให้เป็นสารสนเทศ (Information) และนำไปสู่ความรู้ (Knowledge) ที่ช่วยแก้ปัญหาในการดำเนินงาน

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ นโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในการทำงาน

อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หมายถึง เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมประมวล เก็บรักษา และเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศโดยรวมทั้งฮาร์ดแวร์(Hardware) ซอฟต์แวร์(Software) ฐานข้อมูล และการสื่อสาร โทรคมนาคม

ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หมายถึง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเพื่อใช้ในการจัดทำสารสนเทศ

ซอฟต์แวร์ (Software) หมายถึง ชุดคำสั่งเพื่อสั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์หรือฮาร์ดแวร์ทำงาน

นโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินงานในการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลสนับสนุนการจัดการความรู้ได้แก่ การจัดแผนงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น

สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ สถานที่ อุปกรณ์เสริม สิ่งอำนวยความสะดวก

บุคลากร หมายถึง เจ้าหน้าที่ทั้งหมดที่ดำเนินงานตามนโยบายและสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรจังหวัดกรุงเทพมหานคร

อายุ หมายถึง จำนวนเต็มของอายุ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคิดเป็นปี ในขณะที่ตอบแบบสอบถาม

อายุการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่บุคลากร ปฏิบัติงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร นับตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

วุฒิการศึกษา หมายถึง การศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ได้รับวุฒิสูงสุดจากสถาบันการศึกษา

แรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การที่บุคคลมีแรงจูงใจที่เป็นแรงขับเคลื่อนที่จะแสดงพฤติกรรมในการทำงานโดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ผลจากการปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพในการทำงาน

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง ความชำนาญที่เกิดจากการปฏิบัติตามกิจกรรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องมีความรู้ มีความชำนาญ

ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์องค์วิชาในด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตำแหน่ง หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้างาน นักวิชาการเกษตร

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ
4. แนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2550 – 2554 ให้คำจำกัดความไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร” หมายถึง เทคโนโลยีสำหรับการประมวลผลสารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงการรับ-ส่ง, แปลง, จัดเก็บ, ประมวลผล, และค้นคืนสารสนเทศ

ครรชิต มัลลียงส์ (2540) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร และได้ผนวกเอาเทคโนโลยีหลักสองสาขาไว้ด้วยกันคือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารคมนาคม และอาจรวมถึงระบบอัตโนมัติ ระบบงานพิมพ์ และระบบโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มจะผนวกเข้ากันด้วย

กิดานันท์ มลิทอง(2548) ได้ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถเข้าถึงและสืบค้นนำมาใช้ได้โดยสะดวก เป็นสื่อกลางนำเสนอสารสนเทศ รวมถึงการรับส่งสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารความเร็วสูงเพื่อส่งผ่านสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว

ชุมพล ศฤงคารศิริ (2539) ให้ความหมายของ เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า หมายถึงการใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม เพื่อใช้ในการเก็บ ประมวล ถ่ายทอดและแสดงผล ลัพธ์เป็นสารสนเทศรูปแบบต่างๆ สามารถส่งข้อมูลข่าวสารไปยังแหล่งต่างๆ ได้อย่างกว้างไกล โดยเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น จะสามารถพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารในองค์กรได้เป็นอย่างดี รวมทั้งช่วยในการตัดสินใจได้สะดวก รวดเร็วขึ้น ข้อมูลมีความแม่นยำและไว้วางใจได้สามารถใช้ ประโยชน์ในการบริหาร พัฒนาการดำเนินงานอย่างสะดวก รวดเร็ว

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ให้คำจำกัดความ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ว่า หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับข่าวสาร ข้อมูล และการสื่อสาร นับตั้งแต่การสร้าง การนำมาวิเคราะห์หรือประมวลผลการรับและส่งข้อมูล การจัดเก็บ และการนำไปใช้งานใหม่ เทคโนโลยีเหล่านี้ มักจะหมายถึงคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วยส่วนอุปกรณ์ (hardware) ส่วนคำสั่ง (software) และส่วนข้อมูล (data) และระบบการสื่อสารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์ ระบบสื่อสารข้อมูล ดาวเทียม หรือเครื่องมือสื่อสารใดๆ ที่มีสายและไร้สาย (ศูนย์ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2552)

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) หมายถึง อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมประมวล เก็บรักษา และเผยแพร่ข้อมูล และสารสนเทศโดยรวมทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และการสื่อสาร โทรคมนาคม สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดประมวลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร

สันติ วิจักษณ์ลักษณ์ (2543) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศว่าเป็นการ ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จัดกระทำกับข้อมูล และนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อ

หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งการนำข้อมูลไปใช้นั้น จะเป็นตัวเร่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรที่จะนำไปสู่การพัฒนาในทางที่ดีขึ้น นับว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในยุคโลกาภิวัตน์ที่ทุกๆ คนจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และใช้ข้อมูล ข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อมรศรี ดุ้ยระพิงค์ (2544) สรุปว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้จัดกระทำแล้วโดยผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการต่างๆ จนมีความหมายสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ได้

องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถจดจำข้อมูลต่าง ๆ และปฏิบัติตามคำสั่งที่บอก เพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ คอมพิวเตอร์นั้น ประกอบด้วยอุปกรณ์ต่างๆ คือ

1. ฮาร์ดแวร์ (Hardware) คือ อุปกรณ์ ชิ้นส่วนต่างๆ ของคอมพิวเตอร์ รวมถึงสื่อที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ อุปกรณ์รับข้อมูล (Input Devices) หน่วยประมวลผลกลาง (Central Processing Unit : CPU) หน่วยความจำหลัก (Main Memory Unit) หน่วยเก็บข้อมูลสำรอง (Secondary Storage) และอุปกรณ์แสดงผล (Output Devices)

2. ซอฟต์แวร์ หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นชุดคำสั่งที่ควบคุมการทำงานของฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ซอฟต์แวร์ระบบ (System Software) เป็นซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสั่งงานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ได้ง่ายขึ้น และทำหน้าที่ประสานงานกับซอฟต์แวร์ประยุกต์ทั้งระบบ ตัวอย่างของซอฟต์แวร์ระบบ ได้แก่ Windows, Mac OS, Unix และ Linux เป็นต้น

2.2 ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software) เป็นซอฟต์แวร์สำเร็จรูปที่เขียนขึ้นเพื่อประยุกต์ใช้งานในด้านต่างๆ เช่น พิมพ์เอกสาร นำเสนองาน และคำนวณ หรือเพื่อใช้งานเฉพาะด้าน ตัวอย่างได้แก่ Microsoft Word, Adobe Photoshop และ Macromedia Dreamweaver เป็นต้น

ซอฟต์แวร์ประยุกต์ที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้นสารสนเทศที่สำคัญมี 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมค้นดูเว็บ และโปรแกรมอ่านเอกสาร

2.2.1 โปรแกรมค้นดูเว็บ (Web Browser) เป็นซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการอ่านเนื้อหา ของเว็บเพจ โดยทำหน้าที่แปลงคำสั่งทางคอมพิวเตอร์ ให้เป็นภาพและเสียงตามที่ผู้สร้างเว็บไซต์ กำหนด ตัวอย่าง ได้แก่ Internet Explorer, Mosaic, Opera, Netscape Communicator และ Hot Java เป็นต้น

2.2.2 โปรแกรมอ่านเอกสาร เอกสารที่มีการเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตมีหลายรูปแบบ รูปแบบทั่วไปที่นิยมใช้ คือ เป็น HTML , Microsoft Word และ PDF ผู้ใช้จะต้องดาวน์โหลด โปรแกรม Adobe Acrobat Reader มาติดตั้งไว้ในเครื่อง จึงจะสามารถเรียกดูแฟ้มข้อมูลในรูปแบบ PDF ได้

3. ฐานข้อมูล (Database) เป็นโครงสร้างทางสารสนเทศ คือเป็นทั้งที่เก็บข้อมูลของหลายๆ แฟ้มข้อมูล (File) และวิธีเก็บบันทึกข้อมูลอย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งทำให้เราสามารถใช้อย่าง ร่วมกันได้

4. ทางด่วนข้อมูลหรือทางด่วนสารสนเทศ (Information Superhighway) หรือทางด่วน อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Superhighway) หมายถึงเครือข่ายแบบเปิดที่เชื่อมต่อครอบคลุมพื้นที่ ต่างๆ อย่างทั่วถึง มีความเร็วและความจุของสายส่งสูง สามารถส่งข้อมูล ตัวหนังสือ เสียงตลอดจน ภาพเคลื่อนไหวได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถใช้สื่อสารแบบตอบโต้กัน(Interactive) ได้

5. เทคโนโลยีฐานข้อมูล ฐานข้อมูลเป็นงานสำคัญสุดของการประยุกต์คอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่ต้องใช้ในหน่วยงานหนึ่งๆ นั้นมีธรรมชาติที่แตกต่างออกไปมากมายสุดแต่หน้าที่ของ หน่วยงานนั้นๆ ลักษณะของข้อมูลก็แตกต่างกันไป ข้อมูลบางรายการอาจเป็นข้อมูลตัวเลข เช่น ราคาและจำนวน บางรายการอาจจะเป็นตัวอักษร หรือข้อความ เช่น ชื่อหรือข่าว อาจจะเป็นรูปภาพ เช่น ข้อมูลภาพถ่าย ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลแบบภาพลักษณ์ สุดท้ายอาจมีข้อมูลเสียงซึ่งอาจจะอยู่ใน รูปแบบของ Voice Mail หรือที่บันทึกแบบมัลติมีเดียก็ได้

6. ระบบอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายครอบคลุมกว้างขวาง ทั่วโลก การเป็นสมาชิกระบบอินเทอร์เน็ตทำให้ได้รับสิทธิหลายประการ เช่น สามารถส่งจดหมาย

อิเล็กทรอนิกส์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราไปยังสมาชิกอื่นๆ ทั่วโลก เสียค่าใช้จ่ายราคาถูกลงมาก และที่ดีมากคือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) จะส่งตรงที่โต๊ะทำงานของผู้รับโดยรวดเร็ว ประโยชน์อย่างที่สองคือการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลไปยังอีกที่หนึ่ง ประโยชน์อย่างที่สามคือ การค้นหาข้อมูลต่างๆ จากฐานข้อมูลทั่วโลก ประโยชน์ที่สี่คือ สามารถใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์และทำธุรกิจผ่านทางระบบที่เรียกว่า World Wide Web หรือที่เรียกย่อๆ ว่า www หรือ Web ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ นิยมจัดทำข่าวประชาสัมพันธ์ไว้ใน Web กันมาก

เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ใช้ในการติดต่อสื่อสารรับ/ส่งข้อมูลจากที่ไกล ๆ เป็นการส่งของข้อมูลระหว่างคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือที่อยู่ห่างไกลกัน ซึ่งจะช่วยให้การเผยแพร่ข้อมูลหรือสารสนเทศไปยังผู้ใช้ในแหล่งต่างๆ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และทันการณ์ ซึ่งรูปแบบของข้อมูลที่ได้รับ/ส่งอาจเป็นตัวเลข (Numeric Data) ตัวอักษร (Text) ภาพ (Image) และเสียง (Voice) โดยเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารหรือเผยแพร่สารสนเทศ ได้แก่ เทคโนโลยีที่ใช้ในระบบโทรคมนาคมทั้งชนิดมีสายและไร้สาย เช่น ระบบโทรศัพท์, โมเด็ม, แฟกซ์, โทรเลข, วิทยุกระจายเสียง, วิทยุโทรทัศน์, เคเบิลใยแก้วนำแสง, คลื่นไมโครเวฟ และดาวเทียม เป็นต้น สำหรับกลไกหลักของการสื่อสารโทรคมนาคมมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน ได้แก่ ต้นแหล่งของข้อความ (Source/Sender), สื่อกลางสำหรับการรับ/ส่งข้อความ (Medium), และส่วนรับข้อความ (Sink/Decoder)

ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล (2549) ได้ให้ความหมายของประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไว้ดังนี้

1. ทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วมากขึ้น โดยใช้กระบวนการประมวลผลข้อมูลซึ่งจะทำให้สามารถเก็บรวบรวม ประมวลผลและปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้อย่างรวดเร็วระบบสารสนเทศช่วยในการจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ หรือมีปริมาณมากและช่วยทำให้การเข้าถึงข้อมูล (access) เหล่านั้นมีความรวดเร็วด้วย

2. ช่วยลดต้นทุน การที่ระบบสารสนเทศช่วยทำให้การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลซึ่งมีปริมาณมากมีความสลับซับซ้อนให้ดำเนินการได้โดยเร็ว หรือการช่วยให้เกิดการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนการดำเนินการอย่างมาก

3. ช่วยให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว การใช้เครือข่ายทางคอมพิวเตอร์ทำให้มีการติดต่อได้ทั่วโลกภายในเวลาที่รวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์กับเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกัน (machine to machine) หรือคนกับคน (human to human) หรือคนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ (human to machine) และการติดต่อสื่อสารดังกล่าวจะทำให้ข้อมูลที่เป็นทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวสามารถส่งได้ทันที

4. ช่วยทำให้การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ เป็นไปได้ด้วยดีโดยเฉพาะระบบสารสนเทศนั้นออกแบบเพื่อเอื้ออำนวยให้หน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกที่อยู่ในระบบของซัพพลายทั้งหมด จะทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ และทำให้การประสานงาน หรือการทำความเข้าใจเป็นไปได้อย่างดียิ่งขึ้น

5. ระบบสารสนเทศช่วยในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ออกแบบสำหรับผู้บริหาร เช่น ระบบสารสนเทศที่ช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision support systems) หรือระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive support systems) จะเอื้ออำนวยให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจได้ดีขึ้น อันจะส่งผลให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ไว้ได้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้

ความหมายของการจัดการความรู้

ความหมายของการจัดการความรู้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย ซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันไปบ้างตามความเข้าใจและประสบการณ์ของแต่ละท่าน ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

วีรยุทธ ฆาณะศิรินันท์ (2542) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ไว้ว่าเป็นกระบวนการบริหารรูปแบบใหม่ ที่เน้นในด้านการพัฒนากระบวนการงาน (Business Process) ควบคู่กันไปกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยทุกกระบวนการงานจะต้องสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ (Creating Thinking) ที่เป็นผลมาจากกรขยายวงและการประสานความรู้รอบรู้

พะยอม วงศ์สารศรี (2542) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้คือ กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจ

ของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวัง ด้านความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานของสมาชิก

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ (2545) ได้อธิบายว่า การจัดการความรู้คือความรู้ที่เกิดจากการประมวล สังเคราะห์ และจำแนกแยกแยะสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่การตีความและทำความเข้าใจกับสารสนเทศ เหล่านั้น จนกลายเป็นความรู้แล้ว ซึ่งความรู้นี้ครอบคลุมทั้งส่วนของความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) ซึ่งซ่อนอยู่ในความคิดของพนักงาน และที่ฝังอยู่ในองค์กรกับความรู้แจ้งชัด (Explicit Knowledge) ที่ปรากฏในเอกสารบันทึก หรือรายงานอื่นๆขององค์กร การจัดการความรู้ทั้งสอง ประเภทนี้ ให้เป็นระบบระเบียบเพื่อให้คนที่ต้องการเข้าถึงได้ง่าย และดึงออกมาใช้ได้โดยสะดวก การจัดการความรู้จะเกิดขึ้นระดับทีมงาน หรือระดับกลุ่มในองค์กร ที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ปัจเจกแต่ละคน เพราะการจัดการความรู้จะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างทีม

วิจารณ์ พานิช (2547) ได้ให้ความหมายว่าการจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและ กว้างขวาง ไม่สามารถให้นิยามด้วยถ้อยคำสั้นๆ ได้ ต้องให้นิยามหลายข้อ จึงจะครอบคลุม ความหมายซึ่งได้แก่

1. การจัดการความรู้มีความหมายรวมถึง การรวบรวม การจัดระบบ การจัดเก็บ และการ เข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ เทคโนโลยีด้านข้อมูลและด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่ม พลังในการจัดการความรู้ แต่เทคโนโลยีด้านข้อมูลและคอมพิวเตอร์โดยตัวของมันเองไม่ใช่ การ จัดการความรู้

2. การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้(Knowledge Sharing) ถ้าไม่มี การ แบ่งปันความรู้ความพยายามในการจัดการความรู้จะไม่ประสบความสำเร็จ พฤติกรรมภายใน องค์กรเกี่ยวกับวัฒนธรรม พลวัต และวิธีการปฏิบัติ มีผลต่อการแบ่งปันความรู้ ประเด็นด้าน วัฒนธรรมและสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการความรู้

3. การจัดการความรู้ต้องการผู้ทรงความรู้ความสามารถในการตีความและประยุกต์ใช้ ความรู้ ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำทางในองค์กร รวมทั้งต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใด สาขาหนึ่งสำหรับช่วยแนะนำวิธีประยุกต์ในการจัดการความรู้ ดังนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับคน ได้แก่

การดึงผู้คนเก่งและดีการพัฒนาคน การติดตามความก้าวหน้าของคน และการดึงคนมีความรู้ความสามารถไว้ในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้

4. การจัดการความรู้เป็นเรื่องราวของการเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร การจัดการความรู้เกิดขึ้นเพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยสร้างควมมีชีวิตชีวาและความสำเร็จให้แก่องค์กร การประเมิน “ต้นทุนทางปัญญา”(Intellectual Capital) และผลสำเร็จของการประยุกต์ใช้การจัดการความรู้เป็นดัชนีบอกว่าการจัดการความรู้ เป็นดัชนีบอกว่าการจัดการความรู้ได้อย่างได้ผลหรือไม่

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547) การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้ โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์กรจัดการไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตขององค์กร

กิริติ ยศยิ่งยง (2549) กล่าวว่า การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รูปแบบใหม่ที่เน้นการพัฒนากระบวนการงาน (Business Process) ควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ (Learning Process) ผ่านกระบวนการ จำแนก วิเคราะห์ และจัดระเบียบความรู้ เพื่อสรรหา คัดเลือก จัดการ และเผยแพร่สารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสม และเอื้ออำนวยให้เกิดการแบ่งปันความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งขององค์กร เพื่อปรับปรุงและ/หรือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถเชิงการแข่งขัน และ/หรือเพื่อให้ได้มุมมองให้ได้มุมมองในองค์กรมากขึ้น

ธิดา จุลินทร (2549) ได้สรุปว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิดการกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้ โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์กร

จากความสำเร็จของการจัดการความรู้สามารถสรุปได้ว่า การจัดการความรู้ คือ กระบวนการในการบริหารจัดการความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคลและความรู้ชัดแจ้งจากแหล่งความรู้ ซึ่งนำมารวบรวมผ่านกระบวนการสร้าง การแลกเปลี่ยน และการนำไปใช้ โดยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กรนั้นๆและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประโยชน์ของการจัดการความรู้

ในการที่องค์กรจะนำการจัดการความรู้มาปรับใช้ได้นั้น องค์กรควรให้ความสำคัญในการนำไปใช้โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กร และประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับ ดังนั้น การศึกษาถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายและประโยชน์ของการจัดการความรู้ จึงมีดังนี้

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547) เป้าหมายหลักของการจัดการความรู้คือ การใช้ประโยชน์จากความรู้มาเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร การจัดการความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นวัตถุประสงค์ทั่วไปของการจัดการความรู้มี ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานทางธุรกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ
3. เพื่อปรับปรุงเทคนิค กระบวนการ โดยมีจุดหมายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนำความรู้
นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

วิจารณ์ พานิช (2547) กล่าวว่าเป้าหมายของการจัดการความรู้มีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

1. เพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพและสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น
2. เพื่อการพัฒนาคน คือ พัฒนาผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งในที่นี้คือ พนักงานทุกระดับ แต่ที่จะได้ประโยชน์มากที่สุดคือ พนักงานชั้นผู้น้อย และระดับกลาง

3. เพื่อการพัฒนาฐานความรู้ขององค์กรหรือหน่วยงานเป็นการเพิ่มพูนฐานความรู้หรือทุนทางปัญญาขององค์กรซึ่งจะช่วยทำให้องค์กรมีศักยภาพในการฝ่าฟันความยากลำบาก หรือความไม่แน่นอนในอนาคตได้ดีขึ้น

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณ (2551 อ้างถึง Skyrme, 2000) องค์กรแห่งความรู้จะได้รับประโยชน์จากการจัดการความรู้ ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่มีราคาแพงหรือการทำงานผิดพลาดในเรื่องเดิมๆ เพราะการจัดการความรู้จะช่วยให้มีการนำบทเรียนขององค์กรหรือองค์กรอื่นมาเก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายเมื่อต้องการใช้ อันเป็นการลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานหรือการตัดสินใจ
2. รักษาบุคลากรในองค์กรที่มีความรู้และความสามารถ ถ้าองค์กรตระหนักและเห็นความสำคัญเรื่องการจัดการความรู้แล้ว การรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งองค์กรจะต้องรักษาไว้ โดยองค์กรจะต้องสร้างระบบการให้รางวัลหรือการจูงใจในการทำงานเพื่อรักษาบุคลากรเหล่านั้นไว้
3. แบ่งปันการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Sharing of best practices) การจัดการความรู้จะทำให้มีการแบ่งปันความรู้และการปฏิบัติที่ดีในองค์กร และช่วยให้มีการนำการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดขององค์กรอื่นมาเป็นเกณฑ์เทียบเคียงกัน (benchmark) ให้กับองค์กรของตนเอง และนำแนวปฏิบัตินั้นมาเผยแพร่ในองค์กรด้วย
4. ช่วยในการแก้ไขปัญหาได้ง่ายอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการความรู้จะช่วยให้การระดมสมองของผู้ที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วขึ้น เช่น การประชุมทางไกล (video conference)
5. ลดผลกระทบในการทำงานจากการเกษียณอายุของบุคลากรหรือการสูญเสียบุคลากร เพราะองค์กรได้เก็บความรู้อย่างเป็นระบบ และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ปฏิบัติงานอื่นทำให้งานไม่หยุดชะงัก

6. ทำให้วงจรพัฒนารวดเร็วขึ้น โดยทั่วไปองค์กรต่างๆจะต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งในการพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่ หากองค์กรมีการเก็บความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้อง ย่อมช่วยให่วงจรการพัฒนาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะเหมาะกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูง

7. ช่วยแก้ปัญหาลูกค้าได้ดีขึ้น จากการจัดการความรู้จะช่วยทำให้มีการเก็บบันทึกปัญหาของลูกค้าที่มักเกิดขึ้นประจำ และมีการแบ่งปันความรู้ในเรื่องประสบการณ์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อลูกค้าได้ดีที่สุด

8. จัดการกับธุรกิจใหม่หรือกิจกรรมใหม่ได้ดี ธุรกิจใหม่เป็นสิ่งที่องค์กรอาจไม่มีประสบการณ์มาก่อน หากองค์กรมีการจัดการความรู้ที่สนับสนุนแต่การสร้าง การประมวลผล การแบ่งปัน และการใช้ความรู้แล้ว ย่อมทำให้องค์กรสามารถจัดการกับธุรกิจใหม่หรือกิจกรรมใหม่ๆ ได้ดีภายในเวลาที่รวดเร็ว

หลักการจัดการความรู้

ธิดา จุลินทร (2549 อ้างถึง Hope and Hope, 1997) ได้อธิบายถึงการศึกษาแนวคิด หรือหลักการจัดการความรู้ใน 2 มุมมองด้วยกันคือ

1. The Information School คือ การมองการจัดการความรู้ในเชิงของการจัดการข้อมูลข่าวสารภายในองค์กร ซึ่งขับเคลื่อนโดยใช้ Groupware และ Internet เป็นการนำประโยชน์ความรู้ที่ชัดเจนหรือที่อยู่ในรูปของเอกสารต่างๆในแง่ของการนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ หรือเรียกว่าความรู้ในเชิงวัตถุโดยมีความเชื่อว่าความรู้เหล่านี้เป็นทรัพยากรที่สามารถจับต้องได้ วิเคราะห์ ตั้งรหัสและถ่ายทอดให้กับผู้อื่นหรือขยายออกไปได้ เพื่อการสร้างประโยชน์ในการแข่งขันเชิงธุรกิจ ดังนั้นการจัดการความรู้ในมุมมองนี้จึงเน้นที่การออกแบบระบบ และการเข้าถึงความรู้โดยความรู้สามารถเติบโตและพัฒนาได้เมื่อมีการแบ่งปันหรือถ่ายทอดต่อกัน

2. The Behavioral School คือ การมองถึงการสร้างการเรียนรู้ขององค์กร โดยเกิดจากการพิจารณาปัญหาของการจัดการความรู้ในเชิงระบบ บนฐานความรู้ในเชิงเทคโนโลยี แล้วพบว่าภายในองค์กรเองจะมีวัฒนธรรมย่อยต่างๆ หลากหลายทั่วทั้งองค์กร โดยแต่ละวัฒนธรรมย่อยนั้นจะมีความรู้หรือค่านิยมที่ไม่ชัดเจนอยู่อย่างมากมาย ดังนั้นจึงเป็นควรที่จะพิจารณาถึงกลุ่มย่อยต่างๆในองค์กรด้วย ซึ่งคนในองค์กรเหล่านั้นจะมีมุมมองในการทำงานที่แตกต่างกันไป บนพื้นฐานของ

แต่ละบุคคล และมีวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การศึกษา คุณค่า ค่านิยม ต่างๆของกลุ่มย่อยนี้เองที่เราเรียกว่าชุมชนนักปฏิบัติหรือ Communities of Practice

วิจารณ์ พานิช (2546) ได้กล่าวถึง การลงมือจัดการความรู้ว่า ไม่มีหลักใดๆตายตัวแต่ หลักการ 10 หลักการ ที่หน้าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการความรู้ในองค์กรมี ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ตรวจสอบเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีในองค์กร ได้แก่

1.1 เครื่องช่วยการเคลื่อนไหวไหลของความรู้ เช่น บรรยายภาพความร่วมมือและซอฟต์แวร์ช่วยกระบวนการกลุ่ม อินทราเน็ต อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1.2 เครื่องช่วยจัดระบบข้อมูลและเอกสาร ได้แก่ เครื่องทำดัชนีและช่วยค้นเครื่องทำฐานข้อมูลอัตโนมัติ

1.3 เครื่องช่วยค้นข้อมูล เช่น เทคโนโลยีมัลติมีเดีย เป็นต้น

1.4 เครื่องช่วยแลกเปลี่ยนความรู้และสารสนเทศ เช่น เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ Chat Room ทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

1.5 เครื่องช่วยค้นหาและดึงข้อมูล ได้แก่ ระบบสืบสารสนเทศตามเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยกรอง ปรับปรุง ค้นหา และจัดหมวดความรู้

2. ขั้นที่ 2 นำกลยุทธ์ด้านการจัดการความรู้กับกลยุทธ์ด้านธุรกิจมาเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ เนื่องจากการจัดการความรู้ภายในองค์กรมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมธุรกิจ หรือภารกิจขององค์กร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการความรู้ควรจะมีน้อยที่สุด โดยที่สามารถช่วยให้องค์กรบรรลุภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ในการจัดการความรู้มี 2 แบบ คือ แบบเข้ารหัส (Codification) กับแบบ personalize (Personalization) โดยกลยุทธ์การจัดการความรู้ “แบบเข้ารหัส” นั้นต้องมีการลงทุนอย่างจริงจังต่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเข้ารหัสความรู้เพื่อให้สามารถสั่งสม กระจายความรู้และนำไปใช้ได้เรื่อยๆ ในขณะที่กลยุทธ์การจัดการความรู้ “แบบเข้า

คน” ควรให้มีการลงทุนกับเทคโนโลยีพอประมาณ เพื่อให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศที่เชื่อมโยง
อำนวยความสะดวกให้พนักงานขององค์กรสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างสะดวก ซึ่งผู้บริหาร
องค์กรต้องใช้กลยุทธ์ทั้ง2แบบในสัดส่วนที่เหมาะสมกับกลยุทธ์ด้านธุรกิจของตน แต่ไม่ควรลงทุน
เต็มที่ทั้ง2แบบ เพราะจะเป็นการสูญเปล่าในการลงทุน

3. ขั้นที่ 3 ออกแบบโครงสร้างพื้นฐานของการจัดการความรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่
เป็นฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ว่า

3.1 เทคโนโลยีที่จำเป็นต้องมีได้แก่อะไรบ้าง เพื่อให้พนักงานขององค์กรสามารถ
ค้นหา สร้าง เชื่อมต่อ หรือผสมผสาน รวมทั้งใช้ความรู้ได้อย่างรวดเร็วและคุ้มค่า

3.2 การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลขนาดใหญ่เพียงใดที่จะได้
เลือกเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับขนาดของข้อมูล

3.3 รูปแบบของการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการคือแบบใด

4. ขั้นที่ 4 ตรวจสอบความรู้และองค์ความรู้ที่มีอยู่ว่าทรัพยากรความรู้ขององค์กรกำลังเพิ่ม
หรือลดลงและจะมั่นใจได้อย่างไรว่าทรัพยากรความรู้ขององค์กรจะเพิ่มขึ้นเสมอไป องค์กรกำลังใช้
ทรัพยากรความรู้ที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือไม่ ทรัพยากรด้านความรู้ขององค์กรมีความมั่นคง
ถาวรแค่ไหน คู่แข่งสามารถสร้างองค์ความรู้เหล่านี้โดยไม่ลอกเลียนได้หรือไม่คู่แข่งกำลังพัฒนา
ส่วนไหนของความรู้ที่องค์กรไม่ได้พัฒนา ความรู้เหล่านี้รั่วไหลไปจากองค์กรได้หรือไม่ และระดับ
ความรู้ขององค์กรอยู่ระดับไหน

5. ขั้นที่ 5 ออกแบบทีมจัดการความรู้ ที่ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

5.1 พนักงานในหน่วยใดหน่วยหนึ่งในองค์กรที่รู้เรื่องของหน่วยงานตนเองอย่างดีและ
มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2 เจ้าหน้าที่สารสนเทศภายในองค์กร

5.3 พนักงานขององค์กรที่มีความเข้าใจงานข้ามหน่วยงาน

5.4 ที่ปรึกษาภายนอก แต่ควรใช้ให้น้อยที่สุดเพื่อรักษาความลับ

5.5 ผู้จัดการอาวุโส เพื่อยืนยันความเอาใจจริง

6. ขั้นที่ 6 ร่าง “พิมพ์เขียว” คือการออกแบบระบบการจัดการความรู้ที่อย่างน้อยต้องมี 4 ระบบย่อย คือ

6.1 คลังความรู้ที่มีฐานข้อมูลเชื่อมโยงเข้าด้วยกันและเข้าถึงได้ง่าย

6.2 เวทีความร่วมมือซึ่งเป็นที่เกิดของกิจกรรมที่ทำให้มีการเคลื่อนความรู้ไปทั่วองค์กร

6.3 เครือข่ายเพื่อส่งเสริมการสื่อสารแลกเปลี่ยน ทั้งส่วนที่เป็นฮาร์ดแวร์ เช่น การเช่าสายอินเทอร์เน็ต และส่วนที่เป็นกิจกรรม เช่น การจัดประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นต้น

7. ขั้นที่ 7 พัฒนาระบบการจัดการความรู้ที่มีโครงสร้าง 7 ชั้น คือ

7.1 ชั้นบนสุด เพื่อทำหน้าที่สัมผัส-สัมพันธ์กับสมาชิกในองค์กรเป็นส่วนที่บุคคลเข้ามาสร้าง พัฒนา ใช้ ค้นหา และแลกเปลี่ยนความรู้ไว้ในหลายกรณีหมายถึง อินทราเน็ตในองค์กร

7.2 ชั้นเข้าถึง และตรวจสอบผู้ใช้ เพื่อป้องกันผู้บุกรุกจากผู้ใช้และป้องกันระบบจากบุคคลภายนอก

7.3 ชั้นอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้รายบุคคล ประกอบด้วยเครื่องมือสำหรับเลือกทำดัชนี และปรับปรุงสารสนเทศตามความต้องการของผู้ใช้รายบุคคล

7.4 ชั้นประยุกต์ใช้ ประกอบด้วยฐานข้อมูลทักษะพิเศษ “หน้าเหลือง” เครื่องมือสำหรับทำงานร่วมกัน เช่น เครื่องมือทำวิดีโอคอนเฟอเรนซ์

7.5 ชั้นส่งข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วยเทคโนโลยีเชื่อมต่อ, เว็บ เซอฟแวร์, เมลล์ เซอฟแวร์

7.6 เครื่องเชื่อมต่อระหว่างคอมพิวเตอร์ระบบเก่าที่ล้าสมัยกับคอมพิวเตอร์ระบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

7.7 คลังข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ฐานข้อมูลที่ใช้ทำงาน เป็นต้น

8. ขั้นที่8 ต้นแบบและทดลองใช้ ซึ่งอาจจะสร้างหลายต้นแบบให้ทดลองใช้

9. ขั้นที่9 บริหารจัดการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและโครงสร้าง การตอบแทน เพื่อให้ได้ทั้งใจและสมองของสมาชิกในองค์กร โดยผู้จัดการความรู้ต้องทำหน้าที่ดังนี้

9.1 ส่งเสริมการจัดการความรู้ การดำเนินการ และการใช้

9.2 ให้การศึกษาและฝึกอบรมผู้ใช้

9.3 ให้การศึกษาและฝึกอบรมทีมบริหารองค์กร

9.4 วัดผลกระทบจากการจัดการความรู้

9.5 ทำแผนที่(Mapping) ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

9.6 จัดหมวดหมู่ความรู้

9.7 สร้างถนนความรู้

9.8 เชื่อมโยงกิจกรรมทางธุรกิจขององค์กรเข้ากับระบบการจัดการความรู้

10. ขั้นที่10 ประเมินผลสัมฤทธิ์ วัดผลตอบแทนจากการลงทุนและพัฒนาระบบการจัดการความรู้ เพื่อวัดต้นทุนทางปัญญาขององค์กร

องค์ประกอบและกระบวนการของการจัดการความรู้

การที่องค์กรหนึ่งๆต้องการจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องทราบถึงองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการจัดการความรู้ และขั้นตอนกระบวนการของการจัดการความรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับองค์กรของตนเอง

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547) กล่าวถึง องค์ประกอบของการจัดการความรู้เกิดจากการผสมผสานการทำงานของคน กระบวนการ และเทคโนโลยี

1. ด้านคน

กลยุทธ์หลักที่ใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบคือมุ่งที่ความสามารถของคนในองค์กร ที่จะสร้างนวัตกรรมและมีความคล่องตัวที่จะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ ตามสภาวะการณ์ การพัฒนาคนในองค์กรจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก การจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์ กระบวนการ และเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กร เพื่อแสวงหา สร้าง จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และทำให้ความรู้ที่ต้องการ ได้รับความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่องค์กรต้องการ ในบางทฤษฎีได้เน้นการจัดการความรู้ว่าเป็นการพัฒนาคนในองค์กรโดยร้อยละ 80 เป็นการใช้องค์ความรู้ของมนุษย์อีกร้อยละ 20 เป็นการใช้องค์ความรู้สารสนเทศ เพราะหัวใจของการจัดการความรู้คือ การรวบรวมความรู้ (Gathering information) และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ (Synthesizing) รวมถึงการนำความรู้ไปใช้ ตามโมเดลของการจัดการความรู้คือการสร้าง (creating) การจัดการ (organizing) และการนำไปใช้ (applying knowledge)

2. กระบวนการ

กระบวนการของการจัดการความรู้ ประกอบด้วยแนวทางและขั้นตอนของการจัดการความรู้โดยต้องระบุประเภทของสารสนเทศที่ต้องการ ทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกเป็นการแยกแยะความรู้ชนิดใดที่ควรนำมาใช้ในองค์กร แล้วนำความรู้เหล่านั้นมากำหนดโครงสร้างรูปแบบ และตรวจสอบ ความถูกต้อง ก่อนที่จะนำมาผลิตและเผยแพร่ โดยการบริหารกระบวนการต้องเข้าใจวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนขององค์กรว่าต้องการบรรลุเป้าหมายอะไร ขั้นตอนการจัดการความรู้ (Managing Knowledge) ได้แก่

2.1 การจัดหาความรู้จากแหล่งต่างๆ (Knowledge acquisition) การจัดการความรู้เป็นขั้นตอนของการพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ เช่น การวิจัยและพัฒนา มีการจัดหมวดหมู่ความรู้อย่างเป็นระบบ (Classifying knowledge) เช่น ห้องสมุดทำหน้าที่ในการจัดหมวดหมู่ความรู้ ทำให้ความรู้ในหมวดเดียวกันอยู่ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและค้นหาเพื่อนำมาใช้

2.2 การแบ่งปันความรู้ (Knowledge sharing) เป็นการใช้ความรู้ร่วมกันในองค์กรมี 4 ระดับได้แก่ Know what (เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง), Know how (เป็นความรู้ที่เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง), Know why (เป็นความรู้เชิงเหตุและผลระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ผลของประสบการณ์แก้ปัญหานำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น), Care why (เป็นความรู้ในเชิงความคิด

สร้างสรรค์ริเริ่ม ที่ต้องการแก้ปัญหาและทำให้ดีขึ้น) การแบ่งปันความรู้เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในองค์กร

2.3 การใช้และเผยแพร่ความรู้ (Knowledge utilization) การเผยแพร่สารสนเทศให้คนในองค์กร สามารถเข้าถึงความรู้ในองค์กรได้เพื่อประโยชน์ ในการตัดสินใจและการดำเนินงานที่ไม่ผิดพลาดซ้ำซ้อน เช่น การสร้างคลังความรู้ขององค์กร โดยการรวบรวมข่าวสารสำคัญหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรเดียวกัน

3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

การจัดการความรู้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานความรู้ในองค์กรให้เป็นความรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อบุคคลนั้น ในเวลาและรูปแบบที่บุคคลนั้นต้องการ เรียกว่าระบบบริหารความรู้ โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บสารสนเทศ, แพลตฟอร์มที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน, ระบบเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน และวัฒนธรรม

บุญดี บุญกิจ และคณะ (2547) ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่นำความรู้ที่มีอยู่ หรือเรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยผ่านกระบวนการต่างๆ คณะผู้เขียนได้สรุปขั้นตอนหลักๆ ของกระบวนการความรู้ไว้ดังนี้

1. การค้นหาความรู้(Knowledge Identification) การค้นหาว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้างรูปแบบใด อยู่ที่ใคร และความรู้อะไรที่องค์กรจำเป็นต้องมี ทำให้องค์กรทราบว่าขาดความรู้อะไรบ้างหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “รู้เรา” นั่นเอง โดยทั่วไปองค์กรสามารถใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “Knowledge Mapping” หรือการทำแผนที่ความรู้ ในขั้นตอนนี้เพื่อหาว่าความรู้ใดมีความสำคัญสำหรับองค์กร จัดลำดับความสำคัญของความรู้เหล่านั้น เพื่อให้องค์กรวางขอบเขตของการจัดการความรู้ และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประโยชน์ของแผนที่ความรู้คือ ช่วยทำให้เห็นภาพรวมของคลังความรู้ขององค์กร ทำให้องค์กรทราบว่ามีความรู้ที่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ หรือไม่ ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนเปลืองในการจัดเก็บและรวบรวม และทำให้อุบลากรทุกคนทราบว่าองค์กรมีความรู้อะไรและจะหาความรู้ที่ตนเองต้องการ ได้ที่ไหน นอกจากนี้ยังใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางความรู้ที่องค์กรสามารถใช้เป็นฐานในการต่อยอดขยายความรู้ใน

เรื่องต่างๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการใช้เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ
งานและการเคลื่อนย้ายแหล่งข้อมูลความรู้ต่อระบบต่างๆ ในองค์กร

2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นขั้นตอน
ในการดึงเอาความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่อาจอยู่กระจัดกระจายมารวมไว้เพื่อยึดทำเนื่อหาให้
เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมี แต่ยังไม่มั่นคงอาจ
สร้างความรู้ดังกล่าวจากความรู้เดิมที่มีก็ได้ หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ นอกจากนี้
องค์กรอาจจะต้องพิจารณากำจัดความรู้ที่ไม่จำเป็น หรือล้าสมัยทิ้งไปเพื่อประหยัดทรัพยากรในการ
จัดการความรู้เหล่านั้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ขั้นตอนนี้ประสบความสำเร็จ คือ บรรยากาศ และ
วัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อให้บุคคลกระตือรือร้น ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อใช้ในการ
สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ระบบสารสนเทศก็มีส่วนช่วยให้บุคลากรสามารถ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันได้รวดเร็วขึ้นและทำให้การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จากภายนอกได้
รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) เมื่อมีเนื้อหาความรู้ที่
ต้องการแล้ว องค์กรต้องจัดการความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้
ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบนั้นหมายถึงการจัดทำสารบัญ และ
จัดเก็บความรู้ประเภทต่างๆ เพื่อให้การเก็บรวบรวม การค้นหา การนำมาใช้ทำได้ง่ายและรวดเร็ว
สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้โดยง่าย

4. การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เป็น
ขั้นตอนการปรับปรุง และการประมวลผลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจ และใช้ได้ง่าย
เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร ตลอดจนการเรียบเรียง ตัดต่อ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพ
ดี ทันสมัย สอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ใช้

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) ความรู้ที่ได้มานั้นจะไร้ค่าหากไม่นำไปเผยแพร่
เพื่อให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นองค์กรจะต้องมีวิธีการในการจัดเก็บและกระจายความรู้ประเภท
Explicit และ Tacit โดยทั่วไปการส่งหรือการกระจายความรู้ให้ผู้ใช้มี 2 ลักษณะ คือ

5.1 “Push” การป้อนความรู้เป็นการส่งข้อมูล ความรู้ให้ผู้รับ โดยผู้รับไม่ได้ร้องขอหรือ
ต้องการ หรือเรียกง่ายว่าเป็นแบบ “Supply-Based” เช่นการส่งหนังสือเวียนแจ้งให้ทราบ

5.2 “Pull” การให้โอกาสเลือกใช้ความรู้ โดยผู้รับสามารถเลือกรับหรือใช้แต่เฉพาะ ข้อมูล ความรู้ที่ต้องการเท่านั้น การกระจายความรู้แบบนี้เป็นแบบ “Demand-Based”

6. การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นขั้นตอนในการนำความรู้ที่จัดเก็บมา เผยแพร่ แบ่งปันและแลกเปลี่ยนกัน มีลักษณะ ดังนี้

6.1 การแบ่งปันความรู้ประเภทความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) วิธีที่นิยมเช่น การจัดทำเอกสาร วีดีโอ ซีดี จัดทำฐานความรู้โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจะทำให้สามารถ เข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

6.2 การแบ่งปันความรู้ที่อยู่ในคน (Tacit Knowledge) สามารถทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความต้องการและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนมากมักจะใช้วิธีผสมผสานเพื่อผู้ใช้ข้อมูล สามารถเลือกใช้ได้ตามความสะดวก เช่น

6.2.1 ทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional Team)

6.2.2 Innovation & Quality Circles (IQCs)

6.2.3 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community of Practice : CoP)

6.2.4 ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System)

6.2.5 การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment)

6.2.6 เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum)

7. การเรียน (Learning) วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการจัดการความรู้ คือ การเรียนรู้ของ บุคลากร และนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับปรุงองค์กร

กิริติ ชัยยังยง (2549) ได้ประมวลและเรียบเรียงให้เห็นภาพการจัดการความรู้เชิงกระบวนการ ซึ่งการจัดการความรู้มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 12 ขั้นตอน คือ

1. การวินิจฉัยองค์การ
2. การกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้
3. การสื่อสารการจัดการความรู้
4. การละลายพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง
5. การแสวงหาความรู้
6. การแบ่งปันความรู้
7. การสร้างความรู้
8. การจัดเก็บและการสืบค้นความรู้
9. การเข้าถึงความรู้
10. การซึมซับความรู้
11. การประยุกต์ใช้ความรู้
12. การประเมินผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกกระบวนการจัดการความรู้จากการวิเคราะห์กระบวนการที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กำหนดไว้ ซึ่งสรุปเป็นกระบวนการหลักๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ โดยแต่ละกระบวนการมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างความรู้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539) ได้กล่าวถึงการสร้างความรู้ว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ในองค์กร อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันให้องค์กรด้วย และเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ หากองค์กรอยู่กับความรู้เดิมที่มีแนวโน้มจะล้าสมัยลงไปทุกขณะท่ามกลางโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง องค์กรจะไม่สามารถปรับตัวให้มีความสมรรถนะในการดำเนินการที่เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไปได้ ผู้บริหารจึงควรให้ความสนใจกับการสร้างความรู้ให้กับองค์กรด้วย

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547) ได้กล่าวถึงการสร้างความรู้ไว้ว่า การสร้างความรู้ คือ ขั้นตอนของการพัฒนาและการสร้างความรู้ใหม่ เช่น การวิจัยและพัฒนา มีการจัดหมวดหมู่ความรู้อย่างเป็น

ระบบ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและการค้นหาเพื่อนำมาใช้ ซึ่ง บดินทร์ วิจารณ์ (2547) ได้ให้ความหมายของการสร้างความรู้ว่า หมายถึง การสร้างทุนทางปัญญา หรือการค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วด้วยการส่งไปศึกษาเพิ่มเติม การสอนงานภายในองค์กร

บุญดี บุญญากิจ และคณะ (2548) ได้กล่าวถึงการสร้างความรู้ไว้ว่า การที่องค์กรจะทราบว่ามีความรู้ที่จำเป็นต้องมีอยู่หรือไม่ ถ้ามีแล้วองค์กรก็ต้องหาวิธีในการดึงความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่อาจจะอยู่กระจัดกระจายไม่เป็นที่ มารวมไว้เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มียังนั้น องค์กรอาจสร้างความรู้ดังกล่าวจากความรู้เดิมที่มีอยู่ก็ได้ หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ นอกจากนี้้องค์กรอาจจะต้องพิจารณาการจัดความรู้ที่ไม่จำเป็นหรือล้าสมัยทิ้งไปเพื่อประหยัดทรัพยากรในการจัดเก็บความรู้เหล่านั้น

สรุปได้ว่า การสร้างความรู้ คือ การแสวงหาความรู้ใหม่จากภายนอก หรือการสร้างความรู้จากการอ่าน การฟัง การดู และการสังเกต เป็นต้น และการรักษาความรู้เก่าที่มีอยู่ให้ฝังอยู่ในบุคคลรวมทั้งการจดจำจากความผิดพลาดแต่สามารถแก้ไขได้ซึ่งนับเป็นความรู้ที่ได้เช่นกัน เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และมีประสิทธิภาพหรือความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในการทำงาน

2. การแลกเปลี่ยนความรู้

น้ำทิพย์ ภิภาวิน (2547) ได้กล่าวไว้ว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ คือ การใช้ความรู้ร่วมกันในองค์กร มี 4 ระดับ ได้แก่ Know what (เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง) Know how (เป็นความรู้ที่เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง) Know why (เป็นความรู้เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ผลของประสบการณ์แก้ปัญหานำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น) Care why (เป็นความรู้ในเชิงความคิดสร้างสรรค์เริ่มที่ต้องการแก้ไขปัญหาและทำให้ดีขึ้น) การแลกเปลี่ยนความรู้เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในองค์กร

บดินทร์ วิจารณ์ (2547) ได้ให้ความหมายการแลกเปลี่ยนความรู้ว่า หมายถึง การแบ่งปันแลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ ซึ่งมีหลายรูปแบบและหลายช่องทาง เช่น การจัดงานสัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การสอนงาน หรือในรูปแบบอื่นๆ ที่มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน หรือมีการถ่ายโอนความรู้ในลักษณะเสมือนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือระบบ E – Learning เป็นต้น

สำนักงานพัฒนาระบบบริหาร และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) ได้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ว่า การแลกเปลี่ยนรู้นั้นทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีนี้เป็น Explicit Knowledge อาจจัดทำเป็นเอกสาร ฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณี Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบทีมข้ามสายงาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัว และเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า การแลกเปลี่ยนรู้นั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีผสมผสาน

วิจารณ์ พานิช (2549) ได้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะแต่ละคนมีมุมมองต่อความรู้ไม่เหมือนกัน ต้องมาแลกเปลี่ยน มิฉะนั้นจะเก็บอยู่ภายในตัว ไม่มีการยกระดับความรู้ ถ้าขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีอยู่จะเก่า ล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ไม่อ่องาม ยิ่งแลกเปลี่ยนมากก็ยิ่งได้กำไรมาก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งยากที่สุด คนไม่ยอมแลกเปลี่ยนเพราะกลัวขาดทุน กลัวเสียเปรียบ ต้องสร้างเงื่อนไข และกติกาที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยน การแบ่งปัน ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีพฤติกรรมแบ่งปันความรู้ และไม่ให้ผลประโยชน์แก่ผู้มีพฤติกรรมกักตุน หรือปิดกั้นความรู้

สรุปได้ว่า การแลกเปลี่ยนความรู้หมายถึง การแบ่งปันความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทักษะความคิด การคิดเห็น และความรู้ทั้งความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล เช่น ทักษะความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน ให้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันของบุคลากร และการแบ่งปันความรู้ที่ชัดเจน เช่น การจัดทำฐานข้อมูล หรือเอกสารเผยแพร่ความรู้ต่างๆ โดยการอาศัยเครื่องมือหรือเทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิตและเผยแพร่ เพื่อให้เกิดการขยายขอบเขตและสามารถเข้าถึงทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลหรือในเอกสารต่างๆ ไปสู่กลุ่มบุคลากรหรือทีมปฏิบัติงาน

3. การใช้ความรู้

นำทิพย์ วิภาวิน (2547) ได้ให้ความหมายการใช้ความรู้ไว้ว่า หมายถึง การเผยแพร่สารสนเทศให้คนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ในองค์กรได้ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ไม่ผิดพลาดซ้ำซ้อน

บดินทร์ วิจารณ์ (2547) ได้ให้ความหมายของการใช้ความรู้ว่า การใช้ประโยชน์การนำไปประยุกต์ใช้งาน ก่อให้เกิดประโยชน์และผลสัมฤทธิ์เกิดขึ้น และเกิดเป็นปัญญา ปฏิบัติการขยายผลให้ระดับความรู้และขีดความสามารถในการแข่งขันในองค์กรสูงขึ้น

สรุป ได้ว่าการใช้ความรู้ คือ การที่บุคลากรมีความสามารถในการนำความรู้เดิมที่มีอยู่ทั้งในตนเองและองค์กร หรือความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งข้อมูล นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้ดีขึ้น และยังทำให้ตัวบุคลากรเองเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดเป็นความรู้ที่ยั่งยืนต่อไปทั้งของบุคคลและองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้

การที่องค์กรจะสามารถนำกระบวนการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษารายละเอียดทั้งจากแหล่งข้อมูล หรือแนวทางการดำเนินงานจากองค์กรอื่นๆ แต่สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการรู้จักองค์กรของตนเอง เพื่อจะได้หาแนวทางที่เหมาะสมได้ หรือเรียกได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ เพื่อที่องค์กรสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพของงานมากที่สุด จากการศึกษาพบว่า มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ไว้ดังนี้ คือ

1. วัฒนธรรมที่เอื้อต่อความรู้
2. โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค และ โครงสร้างพื้นฐานขององค์กรเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่ใช้กับความรู้โดยเฉพาะและพนักงานในองค์กรสามารถใช้งานได้
3. ภาวะผู้นำ
4. แรงจูงใจในการทำงาน
5. มีช่องทางหลากหลายชนิดสำหรับถ่ายทอดความรู้ ไม่เพียงเฉพาะการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี แต่ควรมีเวลาในการพบปะพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป

บดินทร์ วิจารณ์ (2547) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ไว้ดังนี้ คือ

1. ภาวะผู้นำ
2. โครงสร้างพื้นฐาน
3. วัฒนธรรมองค์กร
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. แรงจูงใจ
6. การวัดและการประเมินผล
7. ความรู้ ทักษะ และการเรียนรู้
8. การจัดการ

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการความรู้

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการความรู้นั้นมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเกี่ยวข้องทั้งทางด้านองค์กร ด้านบุคคล (ผู้บริหาร บุคลากร พนักงานฯ) ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในขององค์กร ผู้วิจัยเห็นว่าความรู้ที่มีประโยชน์ในการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและปฏิบัติขององค์กรหรือผู้ที่สนใจนอกเหนือจากการศึกษาคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นการศึกษาแนวคิดการจัดการความรู้เกี่ยวกับบุคลากรในองค์กรดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงเนื้อหาของปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2551) สำหรับปัจจัยที่นำระบบการจัดการความรู้ไปสู่ความสำเร็จได้แก่

1. ทิศทางในการจัดการความรู้ต้องชัดเจน ว่าองค์กรต้องการนำการจัดการความรู้มาใช้เพื่อประโยชน์อะไร เช่น ช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน ช่วยสนับสนุนกลยุทธ์ขององค์กรในด้านใดด้านหนึ่ง ช่วยประหยัดงบประมาณ หรือช่วยทำให้เกิดรายได้ให้แก่บริษัท ทิศทางดังกล่าวจะทำให้องค์กรและบุคลากรตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของความรู้ และให้ความร่วมมือในการจัดการความรู้มากขึ้น

2. การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ได้รับการสนับสนุนและพันธะผูกพันจากผู้บริหารอาวุโส แม้ว่าในบางองค์กร การริเริ่มการจัดการความรู้เกิดจากผู้บริหารระดับกลาง แต่ในที่สุดแล้ว

ผู้บริหารอาวุโสจำเป็นต้องสนับสนุนด้วยจึงจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จในการจัดการความรู้

3. องค์การจะต้องมีวัฒนธรรมที่ยึดหยุ่นในการจัดการความรู้ อุปสรรคทางวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้นควรได้รับการจัดการที่ดีจึงจะช่วยทำให้การจัดการความรู้ขององค์การประสบความสำเร็จ และภาษาที่ผู้รับผิดชอบโครงการใช้จะต้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมขององค์การ

4. การมีเจ้าภาพดูแลและบริหารจัดการความรู้ ซึ่งรวมทั้งผู้นำด้านความรู้ (CKO) หรือหน่วยงานที่เป็นหลักในการดำเนินงาน เช่น ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะช่วยผลักดันโครงการจัดการความรู้ให้เป็นจริง โดยการสร้างเสริมระบบและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการความรู้ดำเนินการไปอย่างราบรื่น รวมทั้งคอยจัดการให้มีการประเมินว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร เพื่อจะแก้ไขได้ทันที่

5. บุคคลภายในองค์การมีทัศนคติเชิงบวกกับการสร้าง การใช้ และการแบ่งปันความรู้ โดยการให้รางวัลจุดแข็งที่สนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ เช่น การให้รางวัลแก่ผู้ที่แบ่งปันความรู้มากที่สุด

6. ระบบพื้นฐานในการจัดการที่ดี มีกระบวนการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ มีผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการสารสนเทศสนับสนุน โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ใช้และผู้จัดหาสารสนเทศให้ (Skyrme, 2005) โครงสร้างองค์การสนับสนุนการจัดการความรู้ กล่าวคือ โครงสร้างมีความยืดหยุ่นและมีลักษณะพัฒนาความรู้ในองค์การ มีการเข้าถึงความรู้ได้ง่ายและมีการกำหนดบทบาทของคนและกลุ่มคนให้ชัดเจนในกระบวนการจัดการความรู้ รวมทั้งมีการวัดผลจากการจัดการความรู้

7. ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการใช้โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร มีวิธีการในการถ่ายโอนความรู้หลายวิธี เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต โลกีสโตร์ และการสื่อสารระดับโลก รวมทั้งการติดต่อสื่อสารแบบเห็นหน้า

เครื่องมือในการจัดการความรู้

ในการจัดการความรู้ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ หลายองค์กรได้พยายามที่จะเลือกใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ (Knowledge Management Tools) ต่างๆ ที่องค์กรคิดว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับทิศทางขององค์กรมากที่สุด มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการความรู้ในองค์กร โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น เครื่องมือเหล่านี้ได้แก่

1. ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice-Cop) เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ เกิดจากความใกล้ชิด ความพึงพอใจ ความสนใจและพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน ลักษณะที่ไม่เป็นทางการจะเอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างความรู้ใหม่ๆ มากกว่าโครงการที่เป็นทางการ
2. การใช้ที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง (Mentoring Programs) เป็นวิธีการพัฒนาความสามารถพนักงานซึ่งส่วนมากจะมุ่งเน้นที่พนักงานใหม่ที่ต้องมีการสอนงานอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ในระยะเวลาอันสั้น โดยการมอบหมายให้พี่เลี้ยงเป็นผู้แนะนำและสอนวิธีการทำงานให้
3. การทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Reviews-AAR) คือการอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อทบทวนว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมจึงเกิด จะรักษาจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนอย่างไร ส่งผลให้ทีมและสมาชิกได้เรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว
4. การเสวนา (Dialogue) การเสวนาเป็นการปรับฐานความคิด โดยการฟังจากผู้อื่นและความหลากหลายทางความคิดที่เกิดขึ้น ทำให้สมาชิกเห็นภาพที่ใกล้เคียงกัน หลังจากนั้นเราจึงจัดประชุมหรืออภิปราย เพื่อแก้ปัญหาหรือหาข้อยุติต่อไปโดยง่าย และผลหรือข้อยุติที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการที่เราเห็นภาพในองค์กรรวมเป็นที่ตั้ง
5. ฐานความรู้บทเรียนและความสำเร็จ (Lessons Learned and Best Practices Databases) การจัดการความรู้ในองค์กรได้มีการจัดเก็บความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทั้งในรูปแบบของความสำเร็จ ความล้มเหลวและข้อเสนอแนะในเรื่องที่สนใจ โครงการหรือกลุ่มที่ปรึกษา การจัดการความรู้ในองค์กรในช่วงยุคต้นๆ ของการจัดการความรู้ การที่มีศูนย์กลางความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้พนักงานทั้งองค์กรสามารถเข้ามาเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญโดยตรง หากเราสามารถดำเนินการได้ดี ฐานความรู้จะเป็นเรื่องที่สำคัญในการจัดการความรู้ในองค์กร

6. แหล่งผู้รู้ในองค์กร (Center of Excellence-COE) การกำหนดแหล่งผู้รู้ในองค์กรจะทำให้ทุกคนในองค์กรทราบว่าใครจะติดต่อสอบถามผู้รู้ได้ที่ไหน อย่างไร (Expertise Locators) ในเรื่องอะไรได้บ้าง เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดการถ่ายโอนความรู้จากผู้เชี่ยวชาญไปสู่ผู้ปฏิบัติได้โดยตรง

7. การเล่าเรื่อง (Story Telling) เรื่องราวที่บอกเล่าทำให้ผู้ฟังเข้าไปร่วมอยู่ในความคิด มีความรู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า มีความต้องการที่จะหาคำตอบ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องราวและความคิดต่างๆ ในเรื่องที่เล่า นั้น เสมือนว่ากลายเป็นเรื่องของตัวผู้ฟังเอง ผู้ฟังจึงมิใช่เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ภายนอกอีกต่อไป

8. เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) เป็นการประชุมเพื่อเชิญสมาชิกจากทีมอื่น มาแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจให้แก่ทีมซึ่งต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่ถูกเชิญมาอาจจะเป็นคนที่อยู่ในองค์กรอื่นก็ได้

9. เวทีถาม-ตอบ (Forum) เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่สำคัญ ที่ทำให้ทุกคนในองค์กรสามารถป้อนคำถามเข้าไป เพื่อให้ผู้รู้ที่รวมอยู่ในเวทีถาม-ตอบ ช่วยกันตอบคำถามหรือส่งต่อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญอื่นช่วยตอบ หากองค์กรมีการจัดตั้ง ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice-Cop) หรือมีการกำหนดแหล่งผู้รู้ในองค์กร (Center of Excellence-COE) แล้วคำถามที่เกิดขึ้นเราสามารถส่งเข้าไปใน เวทีถาม-ตอบ ซึ่งอยู่ในCOP หรือ COE เพื่อหาคำตอบในลักษณะของศูนย์สารสนเทศ (Pull Information) ก็ได้

ทั้งนี้ความสำเร็จในการเลือกใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจัดการความรู้ ยังไม่มีสูตรสำเร็จที่แน่นอน การเลือกใช้เครื่องมือตัวใดตัวหนึ่ง องค์กรจะต้องมีการศึกษาในรายละเอียดเชิงลึกอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความพร้อมด้านโครงสร้างขององค์กรและโครงสร้างสารสนเทศ (Push System) และความพร้อมของพนักงาน (Pull People) ทั้งหมด รวมถึงการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Action) ไปพร้อมๆ กัน ในส่วนรายละเอียดของเครื่องมือ (Tools) แต่ละชนิดเราสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ต่าง โดยการตั้งคำถามผ่านเว็บค้นหา (Search Engine) ที่มีอยู่อย่างมากมายในปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ยงยุทธ เกษสาคร (2541) แรงจูงใจ หมายถึง แรงขับของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมโดยเฉพาะที่เกิดขึ้นในการทำงาน หรือการกระทำที่บุคคลจะทำงานให้สำเร็จ ขณะที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยังยากซับซ้อน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค พยายามหาวิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ โดยมีอิสระที่จะแสดงออก มีความต้องการชัยชนะในการแข่งขัน และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ดีที่สุด

ทองหล่อ เดชไทย (2544) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง แนวโน้มทางอารมณ์ที่จูงนำหรือเอื้อต่อการบรรลุเป้าประสงค์ ซึ่งต้องมีลักษณะสอดคล้องกับเป้าประสงค์หรือการจัดการให้ได้มาซึ่งความเป็นเลิศ โดยจะต้องมีความสัมพันธ์ที่จะทำตามโอกาส มีความตั้งใจไปสู่จุดหมายปลายทางที่คาดหวัง แม้จะมีอุปสรรคหรือปัญหาก็ตาม

ณัฏฐา อินทรสุวรรณ (2545) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าหมายถึง ความมุ่งมั่นพยายามในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพตามความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากคุณลักษณะ 1) มีความกล้าเสี่ยง 2) มีความสร้างสรรค์โดยการริเริ่มทำสิ่งใหม่ 3) ไม่ยอมแพ้หรือทอดย้อต่ออุปสรรค 4) เห็นคุณค่าของเวลาและวางแผน มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต 5) พยายามปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นและ 6) รับผิดชอบในการทำงาน ทบทวน แก้ไข ปรับปรุงงานของตนเสมอ

ภิเชก ศรีสวัสดิ์ (2547) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ สิ่งกระตุ้นหรือแรงจูงใจหรือความต้องการที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ตนวางไว้ได้ โดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก หรืออุปสรรคใดๆ ซึ่งความสำเร็จนั้นจะทำให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะรักษาพฤติกรรมสู่ความสำเร็จดังกล่าวโดยมิได้คาดหวังสิ่งตอบแทนใดๆ นอกเหนือไปจากบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนได้กำหนดไว้

แนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม รายงานว่า กรมส่งเสริมการเกษตรประสบความสำเร็จในการนำการจัดการความรู้มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนางาน คน และองค์กร จนสามารถพัฒนาศักยภาพบุคลากรขึ้นเป็นวิทยากรด้านการจัดการความรู้ให้ความรู้กับหน่วยงาน

ภายนอก เป็นการสร้างภาพลักษณ์และทัศนคติทางบวกให้กับหน่วยงานอื่นๆทางอ้อม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปรับกระบวนการทัศน์จากผู้ให้ความรู้อย่างเดียวเป็นผู้ให้และผู้รับความรู้ในเวลาเดียวกัน และความสัมพันธ์กับความรู้ภูมิปัญญาของเกษตรกรนอกจากนั้นยังเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นคุณอำนวยทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอีกด้วย ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีแนวทางให้มีการนำการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการทำงานในระบบการทำงานปกติของกรมส่งเสริมการเกษตร ฉะนั้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีแนวทางในการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรที่ชัดเจน จึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานขึ้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานดังกล่าวเพื่อประโยชน์องค์กรต่อไป

เป้าหมาย

เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการ แนวคิด และแนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการจัดการความรู้ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนงาน และองค์กร

แนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานร่วมกันจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันสำหรับนำมาใช้ปรับปรุงงานและยกระดับความสามารถ โดยการค้นหาความรู้จากภายในและนอกองค์กรเข้ามาใช้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน ทั้งนี้โดยมีการจัดการคลังความรู้ที่สามารถเข้ามาค้นหาและใช้สะดวก ห่วงใจในการจัดการความรู้อยู่ที่ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการความรู้ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานดีกว่าเดิม การนำการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในงานส่งเสริมการเกษตรจุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ ขั้นตอนการเตรียมการ มีขั้นตอนหลักดังนี้

1. การศึกษาทำความเข้าใจหลักการและแนวทางการจัดการความรู้ เพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการนำการจัดการความรู้เข้ามาในองค์กร ซึ่งอาจจะต้องดำเนินการโดย

1.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนผลักดันในการนำเครื่องมือการจัดการความรู้มาใช้

1.2 สื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจหลักการ แนวคิด ประโยชน์ และกระบวนการ
ทัศนแก่บุคลากรในองค์กรเพื่อเตรียมการปฏิบัติการจัดการความรู้ในองค์กร

2. การประเมินศักยภาพขององค์กร เพื่อสำรวจทรัพยากรและศักยภาพขององค์กรในด้าน
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ เช่น ผู้รู้ สารสนเทศ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ

3. กำหนดแนวทางการจัดการความรู้ในองค์กร โดมนำผลการประเมินศักยภาพขององค์กร
มาออกแบบการจัดการความรู้ กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เทคโนโลยีที่ใช้ การวัดผลลัพธ์
แผนการดำเนินงาน

4. จัดทำเป้าหมายการจัดการความรู้ (Knowledge Vision : KV) เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์
พันธกิจขององค์กร จัดหาช่องทางการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร (Knowledge Sharing:
KS) และจัดหารวบรวมและสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ง่ายและสะดวกแก่การ
ค้นหา (Knowledge Asset : KA)

กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

บุคลากรในองค์กรล้วนมีความรู้ที่ได้เรียนรู้ที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ทำงาน หากได้มีการจัดการความรู้เหล่านั้นในระดับองค์กรให้บุคลากรใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานจะทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการดำเนินงานส่งเสริมก็เช่นเดียวกัน หากสามารถนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อเปิดโอกาสเจ้าหน้าที่ทุกระดับสามารถสร้างการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน จะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดไว้

กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรหากมองในมิติขององค์กรที่มีเป้าหมายร่วมกันสามารถอธิบายโดยแบบจำลอง KM 3 ห่วง โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม และเป็นการใช้เครื่องมือ KM เน้นไปกับเนื้อหา เพื่อให้นำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนไปพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้ความรู้ที่มีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ มีการจัด

วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็น 3 วงซ้อน (กลุ่ม) คือ เกษตรกร กลุ่มของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด และกลุ่มของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง โดยแต่ละกลุ่มมีกิจกรรมเรียนรู้ดังนี้

ภาพที่ 1 แบบจำลองการจัดการความรู้ KM 3 ห่วง

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2551)

กลุ่มเกษตรกร มีการรวมกลุ่มเรียนรู้กันเป็นกลุ่มๆ แล้วแต่หัวเรื่องที่สนใจ กลุ่มละประมาณ 25-30 คน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (คุณอำนวย) จะจัดให้กลุ่มได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง มีการวิเคราะห์เป็นขั้นตอน ให้กลุ่มได้กำหนดเป้าหมายของกลุ่ม แล้วให้กลุ่มวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่เป็นคนอำนวยความสะดวกให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแผน และเกิดการบันทึกองค์ความรู้ของกลุ่มเพื่อนำไปใช้ได้

กลุ่มเจ้าหน้าที่ภายในจังหวัด สอดแทรกกระบวนการจัดการความรู้/วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ที่เข้าไปในเวทีประจำของสำนักงานเกษตรจังหวัด (DW), เวทีประชุมประจำเดือนระดับอำเภอ (DM) และช่องทางอื่นๆ ในงานประจำ โดยนำเรื่องราวที่ไปปฏิบัติงานมาแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อถอดบทเรียนและต่อยอดความรู้ในการทำงาน ซึ่งหัวเรื่องที่เรียนรู้ต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ซึ่งมีเป้าหมายเดียวกัน

เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง มีกิจกรรม วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งในหน่วยงานได้แก่ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด และอำเภอ

ทั้ง 3 กลุ่ม (วง) นี้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดการความรู้ระหว่างกันซ้อนกันอยู่เป็นชั้นๆ ด้วยกิจกรรมเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) เวทีสรุปบทเรียนร่วมกันระหว่างปี และ

ตลาดนัดความรู้ในช่วงสิ้นปี นอกจากนี้ยังมีช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่น ศูนย์บริการองค์ความรู้การเกษตร เว็บไซต์ KM (<http://km.doae.go.th>) ชุมชนนักส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

ซึ่งการจัดการความรู้นั้นจะไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่มีเป้าหมายที่ชัดเจนในเรื่องของการให้งานบรรลุเป้าหมายและคนมีความสุข สามารถประยุกต์ใช้กระบวนการให้มีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่หรือองค์กร แต่อย่างไรก็ตามพอที่จะประมวลขั้นตอนในกระบวนการของการจัดการความรู้ได้ ดังนี้

1. การสืบค้นและรวบรวมองค์ความรู้

1.1 กำหนดเป้าหมาย เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการทุกอย่าง จะทำอะไรก็ตามสิ่งแรกต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าหน่วยงานหรือองค์กร หรือชุมชนต้องการอะไร จะจัดการความรู้ไปเพื่ออะไร ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานต้องมีการรวมกลุ่มเกษตรกรที่สนใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน กลุ่มละประมาณ 25-30 คน เริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ตัวเอง มีการกระตุ้นให้กลุ่มมีการวิเคราะห์ร่วมกันเป็นขั้นตอน และกำหนดเป้าหมายของกลุ่มเองว่าต้องการจะพัฒนาอะไร

1.2 ค้นหา และคัดเลือกความรู้ที่จำเป็น ทั้งนี้เมื่อกำหนดเป้าหมายชัดเจนก็ต้องตอบให้ได้ว่าถ้าต้องการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องใช้ความรู้อะไรบ้าง และความรู้เหล่านั้นอยู่ที่ไหนทั้งในและนอกองค์กรหรือกลุ่ม ควรให้กลุ่มเกษตรกรร่วมวิเคราะห์ประเด็นที่เป็นจุดวิกฤตของกลุ่มตนเอง และวางแผนการเรียนรู้ของกลุ่ม ความรู้ที่เกิดขึ้นจึงถือว่าไม่ใช่ความรู้สำเร็จรูป แต่จำเป็นต้องสร้างหรือค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มหรือพื้นที่ ในกระบวนการเรียนรู้ครั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก สนับสนุนให้กลุ่มเรียนรู้ตั้งแต่การค้นหาแหล่งความรู้ทั้งในและนอกชุมชน แล้วสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับแหล่งความรู้เหล่านั้น หรือการไปศึกษาดูงานกับแหล่งความรู้ภายนอกชุมชน เมื่อได้ความรู้จากแหล่งต่างๆ แล้วกลุ่มต้องสังเคราะห์ความรู้เหล่านั้นและนำไปปฏิบัติ ทดลองเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย ซึ่งในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอาจจะมียุทธศาสตร์ในฐานะนักวิชาการเกษตร ที่ช่วยในด้านวิชาการในการวางแผนการทดลอง และให้ความรู้แก่กลุ่มในการดำเนินงานทดลอง(เป็นผู้ให้ความรู้ในเชิงหลักวิชา)

1.3 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ในขั้นตอนการเรียนรู้และทดลองเปรียบเทียบผลกลุ่ม จำเป็นต้องดำเนินการหลายๆครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือขององค์ความรู้ของกลุ่ม ซึ่งเป็นชุดความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติจริง และในระหว่างกระบวนการนี้อาจมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกลุ่มหรือกับเกษตรกรที่เก่งในแต่ละประเด็น หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับนักวิชาการที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของความรู้ และสรุปองค์ความรู้ของกลุ่มออกมาให้ชัดเจน

1.4 ตรวจสอบความเหมาะสมกับบริบทของสังคมหรือองค์กร โดยตรวจสอบว่าความรู้นี้จะนำมาใช้นั้นสอดคล้องกับบริบทของสังคม ชุมชน หรือองค์กรหรือไม่ เพราะนั่นหมายถึงการยอมรับของพื้นที่ดังกล่าวซึ่งจะมีผลต่อการยอมรับองค์ความรู้ใหม่นี้

1.5 ปรับปรุงถ้าไม่เหมาะสม ในกรณีที่ความรู้นั้นไม่เหมาะสมหลังการทดลองใช้แล้ว ควรปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม เช่น เมื่อนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติแล้วพบว่าวิธีการปฏิบัติมีความยุ่งยาก ต้องหาข้อสรุปแล้วปรับปรุงจุดอ่อนเหล่านั้นและมีการทดลองจนมีความเหมาะสม

2. การจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน นำความรู้ใหม่ที่ได้มาจัดหมวดหมู่ความรู้ด้วยระบบเอกสาร หรือระบบ IT จัดรูปแบบให้เหมาะสมต่อการใช้งาน เพื่อความพร้อมในการเผยแพร่ให้เกษตรกรรายอื่นนำไปใช้งานได้ รวมถึงการทำแหล่งเรียนรู้หรือแปลงเรียนรู้เผยแพร่ในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ สำหรับเกษตรกรรายอื่นนำไปขยายผล

3. การจัดเก็บความรู้เพื่อให้ค้นหาได้ง่าย นำเอกสารหรืออุปกรณ์ IT ไว้ในที่ที่ใช้ประโยชน์ได้ง่าย เรียกว่า การจัดทำคลังความรู้เพื่อพร้อมให้ค้นหาได้ง่าย เช่น เก็บเอกสารไว้ในห้องสมุด หรือเก็บความรู้ไว้ในระบบ IT ซึ่งในส่วนของการส่งเสริมการเกษตรได้มีการพัฒนาศูนย์บริการองค์ความรู้การเกษตรเป็นคลังความรู้หลักขององค์กรที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับจังหวัด หรืออำเภอ สามารถนำความรู้เข้าไปในระบบและค้นหาความรู้ได้ และเป็นแหล่งความรู้ที่ทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ง่ายรวมทั้งเกษตรกรด้วย

4. การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ศึกษานุเคราะห์เป็นหลัก ทั้งนี้เมื่อค้นหารวบรวมจัดเก็บความรู้แล้ว ต้องเผยแพร่ความรู้นั้นเพื่อขยายผลด้วย มิใช่เก็บไว้ในคลังความรู้อย่างเดียวเท่านั้น

5. การจัดกิจกรรมและกระบวนการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อการขยายแนวคิดในเรื่องเทคโนโลยีหรือความรู้ใหม่ สามารถดำเนินการได้โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ในสถานที่ต่างๆ ของหมู่บ้านหรือจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแปลงที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อการขยายผลความรู้ดังกล่าวไปสู่กลุ่มบุคคลเป้าหมายใหม่

6. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อยกระดับความรู้ ความรู้ใหม่ที่ได้รับการขยายผล จะถูกวิเคราะห์ความความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ฯลฯ และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ ทั้งนี้เมื่อมีการขยายผลแล้วอาจมีการทดลอง ทดสอบ วิเคราะห์ความเหมาะสมใหม่ในพื้นที่แห่งใหม่หรืออาจเป็นการทดลองเดิมภายใต้เงื่อนไขใหม่ ความรู้เดิมจึงถูกยกระดับขึ้นให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

7. การสร้างความรู้ใหม่ ความรู้ที่ถูกยกระดับแล้ว เมื่อถูกนำไปใช้ในพื้นใหม่หรือการสร้างความรู้ใหม่ ถือได้ว่าความรู้นั้นถูกหมุนเวียนและเป็นการยกระดับให้เกิดความรู้ใหม่ที่ไม่สิ้นสุด

8. การประยุกต์ใช้ความรู้ ความรู้ทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่จะถูกจัดเก็บไว้ในคลังความรู้ เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่แต่ละสถานการณ์ ตามบริบทของชุมชนเป้าหมาย

9. การเรียนรู้จากการใช้ความรู้ จะเห็นได้ว่าในแต่ละขั้นตอนที่ได้ความรู้มาจนถึงการประยุกต์ใช้ความรู้นั้นล้วนเป็นขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรได้เรียนรู้ร่วมกันในการค้นหาใช้ความรู้ การแลกเปลี่ยนยกระดับความรู้ จนถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรไปพร้อมๆ กันทีละขั้นตอน

จากที่กล่าวมาทั้ง 9 ขั้นตอน เป็นการกล่าวในภาพรวมของกระบวนการจัดการความรู้ และตามแบบจำลอง KM 3 ห่วงที่กล่าวข้างต้น ซึ่งประเด็นที่ต้องการทราบเพิ่มเติมและถือว่ามี ความสำคัญ คือ

1. กระบวนการจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ไม่รู้จบ เพราะเราต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบตัวเรามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในแบบจำลองการจัดการความรู้

ในปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้โดยเฉพาะที่เรียกว่า Know-ware เช่น ระบบ Electronic document management หรือ Enterprise knowledge portal

ปัจจุบันมีหลายแห่งพยายามพัฒนาซอฟต์แวร์ เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการความรู้ขององค์กรอย่างเป็นระบบโดยใช้ซอฟต์แวร์เหล่านี้ ซึ่งซอฟต์แวร์ที่กล่าวถึงนี้เรียกว่า Know ware ซึ่งใน Know ware จะประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้เป็นอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างรวมกัน เช่น

1. Collaborative Computing Tools คือเครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน หรือ Groupware โดยเครื่องมือนี้มักช่วยในการถ่ายทอดความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งต่อความรู้โดยนัยภายในองค์กร Group Systems (groupsystems .com) คือ ระบบในยุคแรกๆ ซึ่งทำให้เกิดเครื่องมือต่างๆ มากมายในการสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มรวมถึง electronic brainstorming และการจัดหมวดหมู่ทางความคิด Lotus Notes/Domino Server ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมของความร่วมมืออย่างทั่วไปภายในองค์กร ประโยชน์ที่ได้จาก Notes ได้แก่ 1) เอกสารภายในซึ่งเป็นโปรแกรมที่มีอยู่จริง 2) เป็นการจัดการ database และ ระบบการจัดการเอกสาร 3) เป็นการเข้าสู่ Intranet และ internet โดยตรงผ่านข้อเสียหลักๆ 3 อย่าง คือ 1) เป็นการใช้ระบบที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะสำหรับเอกสาร 2) เอกสารต่างๆ ต้องถูก Program และ 3) ต้องการ Staff ที่มีความรู้ด้านนี้ แม้ว่าจะมีข้อเสียต่างๆ หลายๆ องค์กรก็ยังเลือกที่จะใช้ Notes นี้ เครื่องมืออื่นๆ ได้แก่ Meeting Place (Latitude), Quick Place (Lotus Development Corp), e Room (eRoom Technology Inc.) และ Place Ware Inc Lotus Notes, Meeting Place เป็นต้น Lotus Notes คือ Notes/domino เป็น Group Ware product ที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการติดต่อสื่อสาร และประสานงานกันในระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ผู้ที่ใช้ Lotus Notes โดยทั่วๆ ไปมักจะเริ่มต้นด้วยการใช้งานเฉพาะรับ-ส่งอีเมลล์ และใช้เอกสาร/ข้อมูลต่างๆ ร่วมกันภายในองค์กร ซึ่งจะนำไปสู่การใช้งานในขั้นอื่นต่อไปเช่น แพลตฟอร์มสำหรับพัฒนาแอปพลิเคชัน ในที่นี้กล่าวรวมถึงแอปพลิเคชันในการทำ E-business บน Internet เป็นต้น

2. Knowledge Servers ประกอบด้วยซอฟต์แวร์หลักสำหรับการจัดการความรู้ โดยเป็นแหล่งที่เก็บความรู้และการเข้าถึงความรู้ สารสนเทศ และข้อมูลต่างๆ Knowledge servers ได้แก่ Hummingbird Fulcrum Knowledge Server, In Software Knowledge Server, Hyperwave Information Server, Sequoia Software XML Portal Server และ Delano Technology Management server โดย Delano Technology knowledge Management Server ประสานกับ Delano e-Business Interaction Suite เพื่อรวบรวมเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นมาเพื่อส่งเสริมอย่างชาญฉลาด เทคโนโลยีนี้มี

ความสามารถในการจัดการ, รวบรวมเก็บเกี่ยว แยกแยะหมวดหมู่ อ้างอิง และสืบหาข้อมูลระหว่างองค์กรได้โดยอัตโนมัติ Server ถูกสร้างขึ้นมาบนเทคโนโลยีที่มีอิสระในรูปแบบที่สัมพันธ์กัน ทำให้มีภาษาโดยธรรมชาติที่มีพลังและมีความยืดหยุ่นสูง และมีความสามารถในการค้นหาที่ไม่ขึ้นกับภาษา และการจัดการกับเนื้อหา, ข้อความ e-mail, อุปกรณ์ไร้สาย หรือ Web-based forms Servers ทำให้เกิด Knowledge repository ซึ่งเป็นแหล่งในการค้นหาการเข้าสู่ข้อมูล จากหลายๆ แหล่งที่มา เช่น Internet, corporate intranet database และ file systems. Servers ทำให้เกิดการขยายและรวบรวมข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางธุรกิจของบริษัททำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพัฒนาได้อย่างรวดเร็วทำให้เกิดการขยายตัวขององค์กรในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้

3. Enterprise Knowledge Portals (EKPs) เป็นส่วนของการเริ่มในการเข้าสู่ระบบการจัดการความรู้โดยจัดขึ้นเป็น Web Site ประเภท Portals Web เมื่อนำมาใช้ในการจัดการความรู้จะกลายเป็น Knowledge Portals โดยจะมีการรวบรวมความรู้ กลไกการรายงาน และการทำงานร่วมกัน ส่วนการจัดการเอกสารและความรู้จะดำเนินการโดย Server

Enterprise Knowledge portals เป็นประตูสู่การจัดการระบบข้อมูลหลายๆ ชนิดโดยสัมพันธ์กับระบบข้อมูลการบริหาร, ระบบข้อมูลกลุ่ม, Web-browsers และ ระบบการจัดการ database. EKPs เป็นเส้นทางในอุดมคติที่จะจัดการกับ KMS ส่วนใหญ่ EKPs ผสมผสานระหว่าง data integration, การรายงานกลไกวิธีการและความร่วมมือโดยที่ การจัดเก็บเอกสารและความรู้ถูกจัดการโดย Server ประตูสู่ข้อมูลขององค์กรเป็นที่สำหรับผู้ใช้งาน Online บน Network โดยแท้จริง โดยประตูนี้รวบรวมข้อมูลที่ผู้ใช้งานต้องการ เช่น data และ documents, e-mail, Web links และกระทุ้งการปรับปรุงข้อมูลจาก Network ตลอดเวลา การจัดตารางเวลาที่ใช้ร่วมกัน และ task lists. ประตูสู่ข้อมูลส่วนบุคคลได้ขยายออกสู่ ประตูความรู้ขององค์กร EKPs สร้าง User profiles, รวบรวม data และให้ข้อมูลต่อผู้ใช้อย่าง dynamically เช่นเดียวกับ KMS, EKPs ติดตามรูปแบบของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานบันแม้ว่าจะมีการบันทึกอย่างเป็นทางการหรือไม่ EKP เป็นการวิจัยในบ้านชนิดหนึ่ง (in-house research community) โดยประตูหลายๆ บาน การทำให้เป็นส่วนตัว คือ อนุญาตสำหรับ EKP บางประตูถูกสร้างโดยอัตโนมัติให้จัดหมวดหมู่สำหรับการค้นหา บาง EKPs สามารถ SCAN desktop ของผู้ใช้งาน, ดูการกระทำของผู้ใช้งานและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานทาง window อีกทาง EKPs จะ update ข้อมูลและข้อมูลทั้งหมดจะถูก Scan และจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ โดยอัตโนมัติ ดังนั้นจึงไม่มีใครจะต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อที่จะแน่ใจว่าข้อมูลต่างๆ จะไม่หายไป ตัวอย่างของ Enterprise Knowledge Portals เช่น IBM/Lotus, Microsoft, Oracle, Sybase เป็นต้น ในระยะแรกๆ EKP เข้าสู่ตลาด ไม่ค่อยมีการจัดการความรู้มากเท่าปัจจุบัน ผู้นำทางด้านการขาย EKP ได้แก่

Autonomy, Brio, Corechange, Data Channel, Dataware, Epicentric, Glyphica, Intraspect, Hummingbird, InXight, Knowledge Trace, IBM/Lotus, Knowmadic, OpenText, Plumtree, Portera, Sequoia Software, Verity และ Viador ส่วนผู้ขาย Database ได้แก่ Microsoft, Oracle, Sybase ก็ขายในส่วน Knowledge portal

4. Electronic Document Management Systems ระบบที่ใช้ในการจัดการเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์โดยเน้นที่การทำงานร่วมกัน สนับสนุนการเข้าถึงการทำงานโดยผ่าน Web Browser โดยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขององค์กร ระบบนี้จะช่วยให้การจัดการเอกสารต่างๆ เป็นไปอย่างสะดวก และสนับสนุนการสร้างและการแก้ไขปรับปรุงเอกสารร่วมกัน

5. Knowledge Harvesting Tools เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจับความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) เนื่องจากจะยอมให้ผู้ที่มีความรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องเล็กน้อย (หรือ ไม่มีเลย) ในความพยายามเก็บเกี่ยวความรู้ นั้น ตัวอย่างของเครื่องมือนี้ เช่น Knowledge X และ Active Knowledge Knowledge (Knowledge X, Inc.) คือ ชุดเครื่องมือการจัดการความรู้ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอัตโนมัติ เพื่อสกัดความรู้มาและจัดให้เป็นหมวดหมู่ Autonomy knowledge Management suite คือ ระบบการจัดการข้อมูลอย่างกว้างๆ ที่รวบรวมเครื่องมือต่างๆ จำนวนมากรวมทั้ง Active Knowledge, Active Knowledge วิเคราะห์ข้อมูล, การแสดงผลโดย Power Point หรือการ e-mail พนักงาน ถูกสร้างและแนะนำให้ใช้การเชื่อมแบบ Real time ไปยังข้อมูลที่เกี่ยวข้อง Suites นี้ รวมถึงการออกแบบ Server ที่มีความลำบากในการแยกหมวดหมู่โดยอัตโนมัติและเชื่อมต่อข้อมูล และคุณลักษณะความรู้ความชำนาญของพนักงานด้วยความเร็วสูง รวมทั้งการ update ความรู้ ซึ่งเป็นทางผลักดันให้เกิดความพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน Suites เหล่านี้มักถูกพัฒนาให้เชื่อมต่อกับ Knowledge server และในต้นปี 2001 เชื่อมต่อกับ Knowledge portals

6. Search Engines ใช้สำหรับการค้นหาเอกสารที่ต้องการหาจากแหล่งเก็บเอกสารขององค์กร โดย Search Engines เลือกใช้หรือพัฒนาขึ้น ควรมีความสามารถในการทำดัชนี (Indexing) และการจัดทำรายการ (Cataloging Files) จากเอกสารในรูปแบบที่หลากหลาย เช่นเดียวกับความสามารถในการค้นคืน และจัดลำดับเอกสารให้ตามที่ใช้เรียกค้น

7. Knowledge Management Suites เป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้แบบครบชุดที่รวมเทคโนโลยีการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการจัดเก็บ ในชุดเดียวกัน ซึ่งสามารถที่จะเข้าถึงฐานข้อมูลภายในและแหล่งความรู้จากภายนอกได้ คือ ผลที่ได้จากการจัดการความรู้อย่างสมบูรณ์

เป็นการรวบรวมเทคโนโลยีการ Communications, collaboration และ Storage เป็น Package เดียว โดยทั่วไปจะควบคุมโดย Knowledge Server ซึ่งเป็นคลังรวบรวมความรู้ Knowledge management suite จะต้องเข้าสู่ database ภายใน และแหล่งความรู้ภายนอก ดังนั้น จึงต้องการ Software ที่สามารถทำงานได้จริง ในบางกรณีผู้ขายอาจจัดวางระบบ Software ข้อมูลของกิจการใหม่โดยการเพิ่มความสามารถในการจัดการข้อมูล ในกรณีอื่นๆ อาจจัดระบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่นเดียวกับ Enterprise Knowledge Portals อย่างไรก็ตาม Packages ต่างๆ เหล่านี้ทำให้มีการนำไปสู่การพัฒนา KMS ตัวอย่างเช่น Dataware Knowledge Management Suite และ Knowledge X เป็นต้น Knowledge management suites จำนวนมากเข้าสู่ตลาดในปลายปี 2000 และต้นปี 2001 รวมทั้ง Microsoft Tahoe และ Lotus Domino Knowledge Discovery System (เรียกอีกอย่างว่า Enterprise Knowledge Portal) ที่มีการเน้นย้ำถึงความร่วมมือทางคอมพิวเตอร์ ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก website (Microsoft .com และ Lotus . com)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธิดา จุลินทร (2549: บทคัดย่อ) การศึกษากระบวนการและปัจจัยความสำเร็จของการจัดการความรู้ในองค์กร ศึกษากรณี ศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาและข้อจำกัดการจัดการความรู้ ในศูนย์สุขภาพจิต พบว่า ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินการจัดการความรู้ของศูนย์สุขภาพจิต คือ ผู้นำให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการกำหนดเป้าหมายและนโยบายที่ชัดเจน บุคลากรทุกคนให้ความสำคัญ ให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย วัตถุประสงค์ และขั้นตอนในการดำเนินการมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี และมีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเกิดการจัดการความรู้ ปัญหาและข้อจำกัดที่ศูนย์สุขภาพจิตเขต ทั้งรองครุฑประสบ คือ บุคลากรมีน้อย ภาระงานมาก เวลาในการดำเนินการจัดการความรู้มีน้อย บุคลากรบางคนขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการความรู้ บุคลากรบางคนไม่เห็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้

กนกนารถ ผดุงชัย (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการความรู้ของบุคลากรกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ของบุคลากรกรมควบคุมโรค ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกระบวนการพบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก ทุกกระบวนการ โดยกระบวนการที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ กระบวนการใช้ความรู้ กระบวนการสร้างความรู้ และกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการ

ความรู้ ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รองลงมา คือ ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และน้อยที่สุด คือ ด้านการมีภาวะผู้นำ และผลการศึกษาคำแปรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรกรมควบคุมโรค พบว่า คุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ทุกด้าน ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถพยากรณ์การจัดการความรู้ของบุคลากรกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของการจัดการความรู้ได้ร้อยละ 59.90 ส่วนตัวแปรสถานภาพส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

เบญจวรรณ ศรีโยธิน, มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์, และ ชุติมา มาลัย (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการความรู้ของอาจารย์ ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลมีพฤติกรรมการจัดการความรู้ในระดับดี รับรู้เรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้ส่วนบุคคลอยู่ในระดับดี รับรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลและการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานในระดับสูง และรับรู้เรื่องบรรยากาศองค์การในระดับปานกลาง และยังพบว่าปัจจัยด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน บรรยากาศองค์การ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และพฤติกรรมการเรียนรู้ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการความรู้ของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมการเรียนรู้ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการความรู้ของอาจารย์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และบรรยากาศองค์การ ในงานวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการพยากรณ์ ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการจัดการความรู้ของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ส่วนบุคคล รองลงมาได้แก่ การเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งทั้งสามปัจจัยร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการจัดการความรู้ของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

วรดา ชูสง่า (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ของบุคลากร ในสังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบุคลากรส่วนใหญ่ สังกัดสำนักงานเกษตรอำเภอ คุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มี

ความสำคัญ มากที่สุด รองลงมาคือ บุคคลแห่งการเรียนรู้ และภาวะผู้นำ ตามลำดับ ด้านการจัดการ ความรู้ของบุคลากรพบว่า การสร้างความรู้มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้ความรู้ และการแลกเปลี่ยนความรู้ ตามลำดับและพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน บุคลากรที่มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ที่แตกต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน

Harder and Lindner (2008) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ County Extension ภายใต องค์กร Texas Cooperative Extension office เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ามาใช้ในการดำเนินงานทางด้านการส่งเสริมการเกษตร โดยผู้วิจัยทำการศึกษาเจ้าหน้าที่สำนักงาน ใหญ่จำนวน 237 คน ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสนับสนุนการนำ Internet เข้ามาใช้ในการทำงานเพราะมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานง่ายและสะดวกขึ้นอีกทั้งยังมองว่าการใช้ ไม่น่าจะมีความซับซ้อนจนเกินไปขณะที่มีเจ้าหน้าที่บางส่วนไม่เห็นด้วยกับการนำ Internet เข้ามา ใช้เพราะเกรงว่าจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลและการจัดเรียงข้อมูลย้อนหลังใหม่หาก เกิดปัญหาขึ้นกับระบบ

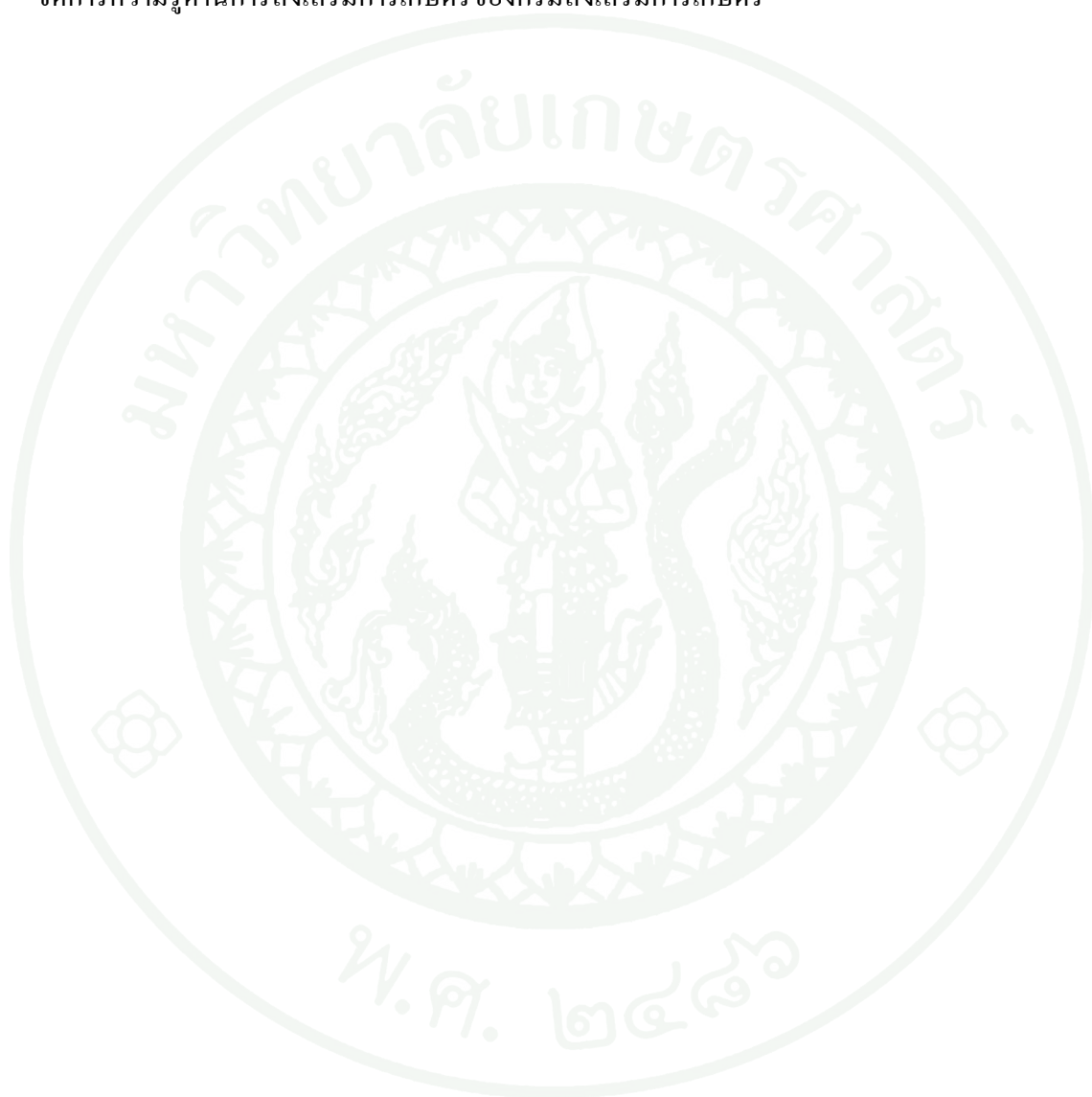
Sobrero (2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่าน Virtual Teams ซึ่งเปรียบเหมือนสังคม ออนไลน์ โดยมีแนวความคิดว่าโลกในปัจจุบันประชาชนสามารถร่วมงานกันได้โดยที่ไม่ จำเป็นต้องเดินทางมาเพื่อพบกันแต่สามารถทำงานร่วมกันได้ผ่านทางเครือข่ายการสื่อสาร Internet และระบบ Network ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษการใช้งานกับประชาชนทั่วไปที่ใช้จากระบบ เครือข่าย การสื่อสารพบว่า ช่วยให้การงานและการค้นคว้าข้อมูลมีความสะดวกรวดเร็วและง่าย สามารถ นำมาปรับใช้ในองค์กร มหาวิทยาลัย หรือชุมชนได้

สมมติฐานการวิจัย

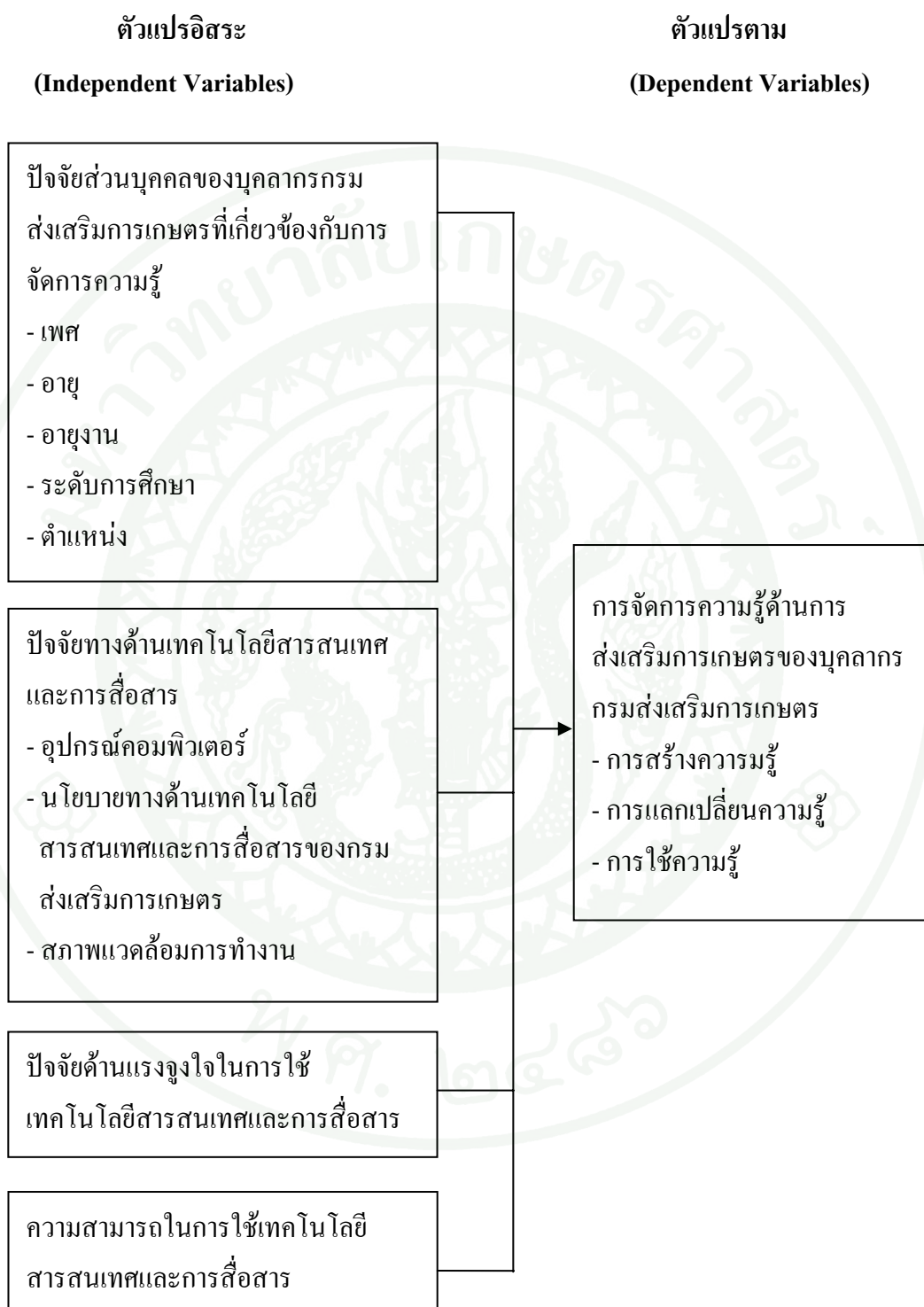
1. ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มี ความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร
2. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการจัดการความรู้มี ความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร

4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อศึกษาคุณลักษณะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการจัดการความรู้ของบุคลากร ในกรมส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรในกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนกลางแบ่งออกเป็น 6 หน่วยงาน คือ กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ศูนย์สารสนเทศ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 176 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran (1966) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 176 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 คน (ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95) โดยมีวิธีการดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + d^2 N}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

d = ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง (d = 0.05)

จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบ non-Probability Sampling โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ Accidental Sampling

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด และคำถามปลายปิด โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการจัดการความรู้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตอนที่ 5 การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้จากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

การวัดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยจะดำเนินการวัดตัวแปรที่สำคัญในการวิจัย ดังนี้

การวัดตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

1. เพศ วัดได้จาก ชายหรือหญิง ที่เป็นบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร
2. อายุ วัดได้จาก จำนวนปีของอายุของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรในขณะที่ยตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม
 - 2.1 อายุ 20 – 40 ปี
 - 2.2 อายุ 41 – 60 ปี
3. ระดับการศึกษา วัดได้จาก การศึกษาของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ได้รับวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยกำหนดการวัดเป็น 2 กลุ่ม
 - 3.1 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
 - 3.2 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
4. อายุงาน วัดได้จาก จำนวนปีที่บุคลากร ปฏิบัติงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร นับตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดการวัดเป็น 2 กลุ่ม
 - 4.1 ต่ำกว่า 10 ปี
 - 4.2 11 ปี ขึ้นไป
5. ตำแหน่ง วัดได้จาก การดำรงตำแหน่งของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย 2 กลุ่ม

5.1 หัวหน้างาน/หัวหน้ากลุ่ม /หัวหน้าฝ่าย

5.2 นักวิชาการ/พนักงานราชการ

การวัดตัวแปร

สำหรับการพิจารณาใช้หลักเกณฑ์กำหนดคะแนนเฉลี่ยตามการแบ่งอัตราภาคชั้นดังนี้

$$X = \frac{\text{Max} - \text{Min}}{N}$$

$$= \frac{3 - 1}{3}$$

$$= 0.66$$

เมื่อ X = อัตราภาคชั้น

Max = คะแนนสูงสุด

Min = คะแนนต่ำสุด

N = จำนวนชั้น

ดังนั้น จึงกำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 มาก
2. ค่าเฉลี่ย 1.67 – 2.33 ปานกลาง
3. ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.66 น้อย

การวัดตัวแปรด้านปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารวัดได้จากระดับความเหมาะสมปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งได้กำหนดการวัดตัวแปรออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

การแปลผล

1. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมาก
2. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง
3. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อย

การวัดตัวแปรด้านปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารวัดได้จากระดับของแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารวัดซึ่งได้กำหนดการวัดตัวแปรออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

การแปลผล

1. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00 หมายถึง มีระดับของแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมาก

2. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 หมายถึง มีระดับของแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง

3. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 หมายถึง มีระดับของแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อย

การวัดตัวแปรด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารวัดได้จากระดับของการปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารวัดซึ่งได้กำหนดการวัดตัวแปรออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

การแปลผล

1. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00 หมายถึง มีระดับของการปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมาก

2. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 หมายถึง มีระดับของการปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง

3. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 หมายถึง มีระดับของการปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อย

การวัดตัวแปรด้านการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรวัดได้จากระดับของการปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรซึ่งได้กำหนดการวัดตัวแปรออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

การแปลผล

1. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00 หมายถึง มีระดับของการปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก
2. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 หมายถึง มีระดับของการปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง
3. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 หมายถึง มีระดับของการปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรในระดับน้อย

การจัดกลุ่มในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้วิธีการแบ่งค่าเฉลี่ยโดยการรวบระดับการวัด โดยแบ่งระดับเป็น 2 ช่วง ดังนี้

$$X = \frac{\text{Max} - \text{Min}}{N}$$

$$= \frac{3 - 1}{2} = 1$$

เมื่อ X = อันตรภาคชั้น

Max = คะแนนสูงสุด

Min = คะแนนต่ำสุด

N = จำนวนชั้น

ดังนั้น จึงกำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณาดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00 หมายถึง ระดับมาก
2. ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.00 หมายถึง ระดับน้อย

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากนั้นจึงทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา เนื้อหาสาระ รูปแบบของแบบสอบถาม และแก้ไขปรับปรุงตามความเหมาะสม
2. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษจำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดสอบเหล่านี้จะมีคุณสมบัติเหมือนกับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ทุกประการ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ต้องมีค่าความเชื่อมั่น 0.8 ขึ้นไป (ประคอง กรรณสูต, 2538)

2.1 แบบสอบถามด้านปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการจัดการความรู้มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.91

2.2 แบบสอบถามปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.84

2.3 แบบสอบถามความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.90

2.4 แบบสอบถามการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.92

จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากหัวหน้าภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่งไปยังหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อขอความร่วมมือให้บุคลากรกรอกแบบสอบถาม โดยส่งหนังสือขอความร่วมมือดังกล่าว เพื่อให้ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งและจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นติดตามแบบสอบถามคืนจากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว จึงเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยระเบียบวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

วิเคราะห์โดยการหาค่า Chi-square ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ
กับตัวแปรตาม

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามบุคลากรภายในกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 7 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตอนที่ 4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตอนที่ 5 การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ได้ผลการวิจัยดังนี้ คือ (ตารางที่ 1)

1. เพศ บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.9 และเป็นเพศชายร้อยละ 36.1
2. อายุ พบว่าบุคลากรมีอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 36.9 รองลงมามีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 31.1 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 19.7 และอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 12.3 บุคลากรที่มีอายุน้อยที่สุด 25 ปี และอายุมากที่สุด 58 ปี บุคลากรมีอายุเฉลี่ย 39.23 ปี
3. ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่าบุคลากรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 61.5 รองลงมาคือการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 19.7 และ การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.8
4. อายุงาน จากการศึกษาพบว่าบุคลากรมีอายุราชการ น้อยกว่า 10 ปี จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 57.4 รองลงมามีอายุราชการ 11-20 ปี ร้อยละ 18 อายุราชการ 21-30 ปี ร้อยละ 20.5 และอายุราชการมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.1
5. ตำแหน่ง จากการศึกษาพบว่าบุคลากรตำแหน่งนักวิชาการ จำนวนมากที่สุดร้อยละ 41.8 รองลงมาตำแหน่งพนักงานราชการ ร้อยละ 37.70 ตำแหน่งหัวหน้างาน ร้อยละ 16.4 และ ตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 4.1

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

(n=122)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	44	36.1
หญิง	78	73.9
รวม	122	100
อายุ(ปี)		
21-30	24	19.7
31-40	45	36.9
41-50	38	31.1
51-60	15	12.3
อายุสูงสุด 58 ปี		
อายุต่ำสุด 25 ปี		
อายุเฉลี่ย 39.23 ปี		
รวม	122	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	24	19.7
ระดับปริญญาตรี	75	61.5
สูงกว่าปริญญาตรี	23	18.8
รวม	122	100
อายุงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	70	57.4
11-20 ปี	22	18.0
21-30 ปี	25	20.5
มากกว่า 30 ปี	5	4.1
รวม	122	100
ตำแหน่ง		
หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่ม	5	4.1
หัวหน้างาน	20	16.4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=122)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
นักวิชาการ	51	41.8
พนักงานราชการ	46	37.7
รวม	122	100

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการศึกษาปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สภาพแวดล้อมการทำงานได้ผลการวิจัยดังนี้ คือ (ตารางที่ 2)

1. ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ปฏิบัติงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.9 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.3 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07)

1.2 อุปกรณ์ต่อพ่วงหรือฮาร์ดแวร์ เช่น เมาส์ คีย์บอร์ดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.4 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 60.7 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.9 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11)

1.3 โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.7 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 73.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.6 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.13)

1.4. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท CD มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 32 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85)

1.5. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 12.3 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.7 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66)

1.6. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 8.2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.3 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 52.5 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.56)

1.7. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท Harddisk มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 5.7 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 67.2 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 27.0 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.79)

1.8. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล เช่น Server มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.9 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.0 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.81)

1.9. อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเข้าสู่ Internet มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.4 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.1 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 25.4 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05)

1.10. อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม ประเภทโทรศัพท์ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 27.9 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 64.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.4 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20)

1.11 อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมประเภทโทรสาร (Fax) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.7 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 63.1 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 17.2 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02)

2. ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.1 หน่วยงานมีนโยบายจัดแผนงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 78.7 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.7 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00)

2.2 หน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.9 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 73.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.4 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11)

2.3 หน่วยงานมีนโยบายจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 57.4 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 29.5 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย1.84)

2.4 หน่วยงานมีนโยบายในการจัดหาอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 13.9 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 26.2 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.88)

2.5 หน่วยงานมีนโยบายพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 14.8 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 80.3 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.9 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10)

2.6 หน่วยงานมีนโยบายพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้เกิดการเรียนรู้และมีศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 16.4 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 70.5 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03)

2.7 หน่วยงานมีนโยบายในการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเผยแพร่สื่อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 11.5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 28.7 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.83)

3. ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน

3.1 สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ห้องทำงานกว้างขวางเป็นระเบียบไม่แออัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 52.5 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.0 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11)

3.2 สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานมีอากาศถ่ายเทและมีเครื่องปรับอากาศมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 62.3 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.5 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15)

3.3 สถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ปลั๊กไฟเพียงพอมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 36.1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 56.6 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.4 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29)

3.4 สถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น Wireless Router มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.0 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.0 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.0 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95)

3.5 อุปกรณ์สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.9 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.8 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.3 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98)

3.6 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท CD/DVD Writer มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.0 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.3 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.80)

3.7 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท External Harddisk มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 16.4 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 42.6 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74)

3.8 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท Scanner มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.0 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 60.7 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.3 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.97)

3.9 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภทเครื่องพิมพ์ (Printer) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 21.3 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 63.9 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.8 โดยเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07)

ตารางที่ 2 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(n=122)

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความเหมาะสม				การแปล ความหมาย
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	
1. ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์					
1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ ปฏิบัติงาน	34 (27.9)	62 (50.8)	26 (21.3)	2.07	ปานกลาง
1.2 อุปกรณ์ต่อพ่วงหรือฮาร์ดแวร์ เช่น เม้าส์ คีย์บอร์ด	31 (25.4)	74 (60.7)	17 (13.9)	2.11	ปานกลาง
1.3 โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดระบบ ฐานข้อมูล	24 (19.7)	90 (73.8)	8 (6.6)	2.13	ปานกลาง
1.4 อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท CD	21 (17.2)	62 (50.8)	39 (32.0)	1.85	ปานกลาง
1.5 อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD	15 (12.3)	50 (41.0)	57 (46.7)	1.66	น้อย
1.6 อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape	10 (8.2)	48 (39.3)	64 (52.5)	1.56	น้อย
1.7 อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท Harddisk	7 (5.7)	82 (67.2)	33 (27.0)	1.79	ปานกลาง
1.8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดระบบ ฐานข้อมูล เช่น Server	16 (13.1)	67 (54.9)	39 (32.0)	1.81	ปานกลาง
1.9 อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสาร โทรคมนาคมเข้าสู่ Internet	31 (25.4)	66 (54.1)	25 (20.5)	2.05	ปานกลาง
1.10 อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสาร โทรคมนาคม ประเภทโทรศัพท์	34 (27.9)	79 (64.8)	9 (7.4)	2.20	ปานกลาง
1.11 อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสาร โทรคมนาคมประเภทโทรสาร(Fax)	24 (19.7)	77 (63.1)	21 (17.2)	2.02	ปานกลาง
ภาพรวม				1.93	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=122)

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความเหมาะสม				การแปล ความหมาย
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	
2. ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร					ปานกลาง
2.1 หน่วยงานมีนโยบายจัด แผนงานทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติงาน	13 (10.7)	96 (78.7)	13 (10.7)	2.00	
2.2 หน่วยงานมีนโยบาย ส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	23 (18.9)	90 (73.8)	9 (7.4)	2.11	ปานกลาง
2.3 หน่วยงานมีนโยบายจัดหา งบประมาณเพื่อสนับสนุนงานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	16 (13.1)	70 (57.4)	36 (29.5)	1.84	ปานกลาง
2.4 หน่วยงานมีนโยบายใน การจัดหาอุปกรณ์เพื่อสนับสนุน งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	17 (13.9)	73 (59.8)	32 (26.2)	1.88	ปานกลาง
2.5 หน่วยงานมีนโยบายพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุนการ ดำเนินงาน	18 (14.8)	98 (80.3)	6 (4.9)	2.10	ปานกลาง
2.6 หน่วยงานมีนโยบายพัฒนา บุคลากรทุกระดับให้เกิดการเรียนรู้ และมีศักยภาพด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	20 (16.4)	86 (70.5)	16 (13.1)	2.03	ปานกลาง
	ภาพรวม			1.96	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=122)

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความเหมาะสม				การแปล ความหมาย
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	
2.7 หน่วยงานมีนโยบายในการ จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในการ เผยแพร่สื่อ	14 (11.5)	73 (59.8)	35 (28.7)	1.83	ปานกลาง
3. ระดับความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมการทำงาน					ปานกลาง
3.1 สถานที่มีความเหมาะสมใน การปฏิบัติงาน ห้องทำงาน กว้างขวางเป็นระเบียบไม่แออัด	36 (29.5)	64 (52.5)	22 (18.0)	2.11	
3.2 สถานที่มีความเหมาะสมใน การปฏิบัติงานมีอากาศถ่ายเทและมี เครื่องปรับอากาศ	32 (26.2)	76 (62.3)	14 (11.5)	2.15	ปานกลาง
3.3 สถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ปลั๊กไฟเพียงพอ	44 (36.1)	69 (56.6)	9 (7.4)	2.29	ปานกลาง
3.4 สถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงาน เช่น Wireless Router	22 (18.0)	72 (59.0)	28 (23.0)	1.95	ปานกลาง
3.5 อุปกรณ์สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	23 (18.9)	73 (59.8)	26 (21.3)	1.98	ปานกลาง
3.6 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประเภท CD/DVD Writer	13 (10.7)	72 (59.0)	37 (30.3)	1.80	ปานกลาง
3.7 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประเภท External Harddisk	20 (16.4)	50 (41.0)	52 (42.6)	1.74	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=122)

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความเหมาะสม				
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	การแปล ความหมาย
3.8 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประเภท Scanner	22 (18.0)	74 (60.7)	26 (21.3)	1.97	ปานกลาง
3.9 มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประเภท เครื่องพิมพ์ (Printer)	26 (21.3)	78 (63.9)	18 (14.8)	2.07	ปานกลาง
	ภาพรวม			2.00	ปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้
ผลการวิจัยดังนี้ คือ (ตารางที่ 3)

1. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้งานที่ทำมีความ
รวดเร็วยิ่งขึ้นมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีระดับของแรงจูงใจอยู่ใน
ระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 และมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.8
โดยเฉลี่ยระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57)

2. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้การติดต่อ
ประสานงานมีความสะดวกมากขึ้นมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 60.7 มี
ระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.3 โดยเฉลี่ยระดับของแรงจูงใจอยู่ใน
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61)

3. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ
ทำงานมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 61.5 มีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับ
ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.7 และมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.8 โดย
เฉลี่ยมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61)

4. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าเดินทาง มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.4 มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 40.1 และมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยเฉลี่ยมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55)

5. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.9 มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.7 และมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.4 โดยเฉลี่ยมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30)

6. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32 มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 56.6 และมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.4 โดยเฉลี่ยมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20)

7. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อต้องการพัฒนาตนเองมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.0 มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.7และมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเฉลี่ยมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56)

8. บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากต้องการให้ตนเองมีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 40.2 และมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8 โดยเฉลี่ยมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40)

9. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถช่วยให้ท่านแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.8 มีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.4 และมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8 โดยเฉลี่ยมีระดับของแรงงูใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41)

ตารางที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(n=122)

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับของแรงจูงใจ				การแปล ความหมาย
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	
1. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้งานที่ ทำมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น	71 (58.2)	50 (41.0)	1 (0.8)	2.57	มาก
2. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้การ ติดต่อประสานงานมีความสะดวก มากขึ้น	74 (60.7)	48 (39.3)	0 (0.0)	2.61	มาก
3. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเนื่องจากช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน	75 (61.5)	46 (37.7)	1 (0.8)	2.61	มาก
4. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเนื่องจากช่วยประหยัด ค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าเดินทาง	70 (57.4)	49 (40.1)	3 (2.5)	2.55	มาก
5. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเนื่องจากต้องการ ความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน	56 (45.9)	46 (37.7)	20 (16.4)	2.30	ปานกลาง
6. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับ จากเพื่อนร่วมงาน	39 (32.0)	69 (56.6)	14 (11.4)	2.20	ปานกลาง
7. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อต้องการพัฒนา ตนเอง	72 (59.0)	46 (37.7)	4 (3.3)	2.56	มาก
8. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเนื่องจากต้องการให้ ตนเองมีความทันสมัยและทันต่อ เหตุการณ์	61 (50.0)	49 (40.2)	12 (9.8)	2.40	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=122)

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับของแรงจูงใจ				
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	การแปล ความหมาย
9. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถช่วยให้ท่านแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานได้	62 (50.8)	48 (39.4)	12 (9.8)	2.41	มาก
	ภาพรวม			2.46	มาก

ตอนที่ 4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการศึกษาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ผลการวิจัยดังนี้ คือ(ตารางที่ 4)

1. บุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.5 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 52.5 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48)

2. บุคลากรสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52)

3. บุคลากรสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐาน Microsoft Office ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 45.1 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55)

4. บุคลากรสามารถใช้โปรแกรมในการสร้างWebsite มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.2 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.89)

5. บุคลากรสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเปิด Webpage ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34)

6. บุคลากรสามารถใช้ Webboard ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.1 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 22.1 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20)

7. บุคลากรสามารถใช้ Web Blog ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93)

8. บุคลากรสามารถใช้ Facebook, Twitter ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.9 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 48.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.86)

9. บุคลากรสามารถรับส่ง E-Mail ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.1 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44)

10. บุคลากรสามารถใช้โทรสารและเครื่องพิมพ์ในการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.6 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56)

11. บุคลากรสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท CD มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 38.5 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35)

12. บุคลากรสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 44.3 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.4 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23)

13. บุคลากรสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 27.9 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.7 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 34.4 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93)

14. บุคลากรสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท Harddisk มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 57.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23)

15. บุคลากรสามารถใช้อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล เช่น Server มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 21.3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.0 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.84)

ตารางที่ 4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(n=122)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความสามารถ				การแปล ความหมาย
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	
1. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการปฏิบัติงานได้	58 (47.5)	64 (52.5)	0 (0)	2.48	มาก
2. ท่านสามารถใช้เครื่องคอม- พิวเตอร์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้	66 (54.1)	53 (43.4)	3 (2.5)	2.52	มาก
3. ท่านสามารถใช้โปรแกรม พื้นฐาน Microsoft Office ในการ ปฏิบัติงานได้	67 (54.9)	55 (45.1)	0 (0)	2.55	มาก
4. ท่านสามารถใช้โปรแกรมใน การสร้าง Website ได้	29 (23.8)	50 (41.0)	43 (35.2)	1.89	ปานกลาง
5. ท่านสามารถใช้อินเทอร์เน็ต เปิด Webpage ในการปฏิบัติงานได้	59 (48.4)	45 (36.9)	18 (14.8)	2.34	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=122)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความสามารถ				
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	การแปล ความหมาย
6. ท่านสามารถใช้ Webboard ในการปฏิบัติงานได้	51 (41.8)	44 (36.1)	27 (22.1)	2.20	ปานกลาง
7. ท่านสามารถใช้ Web Blog ในการปฏิบัติงานได้	32 (26.2)	50 (41.0)	40 (32.8)	1.93	ปานกลาง
8. ท่านสามารถใช้ Facebook, Twitter ในการปฏิบัติงานได้	23 (18.9)	59 (48.4)	40 (32.8)	1.86	ปานกลาง
9. ท่านสามารถรับส่ง E-Mail ในการปฏิบัติงานได้	66 (54.1)	44 (36.1)	12 (9.8)	2.44	มาก
10. ท่านสามารถใช้โทรสารและ เครื่องพิมพ์ในการปฏิบัติงานได้	69 (56.6)	52 (42.6)	1 (0.8)	2.56	มาก
11. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์ บันทึกข้อมูลประเภท CD	59 (48.4)	47 (38.5)	16 (13.1)	2.35	มาก
12. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์ บันทึกข้อมูลประเภท DVD	48 (39.3)	54 (44.3)	20 (16.4)	2.23	ปานกลาง
13. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์ บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape	34 (27.9)	46 (37.7)	42 (34.4)	1.93	ปานกลาง
14. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์ บันทึกข้อมูลประเภท Harddisk	40 (32.8)	70 (57.4)	12 (9.8)	2.23	ปานกลาง
15. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์ที่ใช้ ในการจัดระบบฐานข้อมูล เช่น Server	26 (21.3)	50 (41.0)	46 (37.7)	1.84	ปานกลาง
	ภาพรวม			2.22	ปานกลาง

ตอนที่ 5 การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรได้ผลการวิจัยดังนี้ คือ (ตารางที่ 5)

1. การสร้างความรู้

1.1 บุคลากรค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ท่านไม่รู้โดยใช้คอมพิวเตอร์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 45.1 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.6 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52)

1.2 บุคลากรติดตามข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มความรู้ในการทำงานจากอินเทอร์เน็ตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 46.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53)

1.3 บุคลากรเข้า Website เพื่อค้นคว้าความรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.8 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.6 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55)

1.4 บุคลากรใช้ Webboard/ Web Blog เพื่อค้นคว้าความรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.0 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.0 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.0 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23)

1.5 บุคลากรใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter เพื่อค้นคว้าข้อมูลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 49.2 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.75)

1.6 บุคลากรสามารถวิเคราะห์ความรู้ที่รับมาจากคอมพิวเตอร์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.9 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40)

1.7 บุคลากรสามารถสังเคราะห์ความรู้ที่รับมาจากคอมพิวเตอร์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.9 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 48.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40)

2. การแลกเปลี่ยนความรู้

2.1 บุคลากรสามารถสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 55.7 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.4 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48)

2.2 บุคลากรถ่ายทอดความรู้ หรือกระบวนการทำงานให้ผู้อื่นเข้าใจได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.0 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 48.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30)

2.3 บุคลากรใช้ Website ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.8 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27)

2.4 บุคลากรใช้ Webboard/Web Blog ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 27.9 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 28.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.99)

2.5 บุคลากรใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.6 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 33.6 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90)

2.6 บุคลากรใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อช่วยให้ท่านแก้ไขสถานการณ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.9 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24)

3. การใช้ความรู้

3.1 บุคลากรนำความรู้มาใช้ในการวางแผนการทำงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 66.4 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27)

3.2 บุคลากรนำความรู้มาใช้ในการจัดรูปแบบงานหรือองค์กรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.0 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 64.8 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29)

3.3 บุคลากรนำความรู้มาใช้ในการประสานงานระหว่างบุคคลหรือองค์กรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.7 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.9 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20)

3.4 บุคลากรนำความรู้มาใช้ในการประเมินสถานการณ์เพื่อเป็นพื้นฐานการทำงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.7 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.6 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17)

3.5 บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาระบบราชการ เช่น การเข้าร่วมประชุม สัมมนา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.0 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 60.7 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.4 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25)

3.6 บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.5 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.8 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.7 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10)

3.7 บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาระบบข้อมูลที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 63.1 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 15.6 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17)

3.8 บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อนร่วมงาน และกลุ่มเป้าหมายมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 63.1 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.1 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29)

3.9 บุคลากรใช้ความรู้ในการออกปฏิบัติงานภาคสนามมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 27.9 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 45.1 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 27.0 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01)

3.10 บุคลากรใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 59.0 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.6 โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28)

ตารางที่ 5 การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

(n=122)

การจัดการความรู้ด้าน การส่งเสริมการเกษตร	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	การแปล ความหมาย
1.การสร้างความรู้					
1.1 ท่านค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ท่านไม่รู้โดยใช้คอมพิวเตอร์	65 (53.3)	55 (45.1)	2 (1.6)	2.52	มาก
1.2 ท่านติดตามข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มความรู้ในการทำงานจากอินเทอร์เน็ต	65 (53.3)	57 (46.7)	0 (0)	2.53	มาก
1.3 ท่านเข้า Website เพื่อค้นคว้าความรู้	69 (56.6)	51 (41.8)	2 (1.6)	2.55	มาก
1.4 ท่านใช้ Webboard/ Web Blog เพื่อค้นคว้าความรู้	39 (32.0)	72 (59.0)	11 (9.0)	2.23	ปานกลาง
1.5 ท่านใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter เพื่อค้นคว้าข้อมูล	16 (13.1)	60 (49.2)	46 (37.7)	1.75	ปานกลาง
1.6 ท่านสามารถวิเคราะห์ความรู้ที่รับมาจากคอมพิวเตอร์ได้	52 (42.6)	67 (54.9)	3 (2.5)	2.40	มาก
1.7 ท่านสามารถสังเคราะห์ความรู้ที่รับมาจากคอมพิวเตอร์ได้	56 (45.9)	59 (48.4)	7 (5.7)	2.40	มาก
	ภาพรวม			2.34	มาก
2. การแลกเปลี่ยนความรู้					
2.1 ท่านสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	68 (55.7)	45 (36.9)	9 (7.4)	2.48	มาก
2.2 ท่านถ่ายทอดความรู้ หรือ กระบวนการทำงานให้ผู้อื่นเข้าใจได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต	50 (41.0)	59 (48.4)	13 (10.7)	2.30	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=122)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความสามารถ				
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	การแปล ความหมาย
2.3 ท่านใช้ Website ในการ แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น	51 (41.8)	53 (43.4)	18 (14.8)	2.27	ปานกลาง
2.4 ท่านใช้ Webboard/Web Blog ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับ ผู้อื่น	34 (27.9)	53 (43.4)	35 (28.7)	1.99	ปานกลาง
2.5 ท่านใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter ในการ แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น	29 (23.8)	52 (42.6)	41 (33.6)	1.90	ปานกลาง
2.6 ท่านใช้กระบวนการ แลกเปลี่ยนความรู้ผ่านทาง เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร เพื่อช่วยให้ท่านแก้ไข สถานการณ์ได้	42 (34.4)	67 (54.9)	13 (10.7)	2.24	ปานกลาง
3. การใช้ความรู้	ภาพรวม			2.19	ปานกลาง
3.1 ท่านนำความรู้มาใช้ในการ วางแผนการทำงาน	37 (30.3)	81 (66.4)	4 (3.3)	2.27	ปานกลาง
3.2 ท่านนำความรู้มาใช้ในการ จัดรูปแบบงานหรือองค์กร	39 (32.0)	79 (64.8)	4 (3.3)	2.29	ปานกลาง
3.3 ท่านนำความรู้มาใช้ในการ ประสานงานระหว่างบุคคลหรือ องค์กร	31 (25.4)	85 (69.7)	6 (4.9)	2.20	ปานกลาง
3.4 ท่านนำความรู้มาใช้ในการ ประเมินสถานการณ์เพื่อเป็นพื้นฐาน การทำงาน	29 (23.8)	85 (69.7)	8 (6.6)	2.17	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=122)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับความสามารถ				
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	น้อย (ราย)	ค่าเฉลี่ย	การแปล ความหมาย
3.5 ท่านนำความรู้ไปใช้ในการ พัฒนาระบบราชการ เช่น การเข้า ร่วมประชุม สัมมนา	39 (32)	74 (60.7)	9 (7.4)	2.25	ปานกลาง
3.6 ท่านนำความรู้ไปใช้ในการ เผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการเกษตร	36 (29.5)	62 (50.8)	24 (19.7)	2.10	ปานกลาง
3.7 ท่านนำความรู้ไปใช้ในการ พัฒนาระบบข้อมูลที่เป็นต่อการ ส่งเสริมการเกษตร	40 (32.8)	63 (51.6)	19 (15.6)	2.17	ปานกลาง
3.8 ท่านนำความรู้ไปใช้ในการ พัฒนาตนเอง เพื่อนร่วมงาน และ กลุ่มเป้าหมาย	40 (32.8)	77 (63.1)	5 (4.1)	2.29	ปานกลาง
3.9 ท่านใช้ความรู้ในการออก ปฏิบัติงานภาคสนาม	34 (27.9)	55 (45.1)	33 (27.0)	2.01	ปานกลาง
3.10 ท่านใช้ความรู้ในการแก้ไข ปัญหาจากการปฏิบัติงาน	42 (34.4)	72 (59)	8 (6.6)	2.28	ปานกลาง
	ภาพรวม			2.20	ปานกลาง

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาปัญหาของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องอุปกรณ์เก่าและไม่ทันสมัย ร้อยละ 12.3 รองลงมาคือประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 9.8 งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ใหม่ ร้อยละ 4.9 ยังไม่มีการจัดการความรู้อย่างจริงจังภายในหน่วยงาน ร้อยละ 4.1 ความสามารถของบุคลากรยังน้อยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 4.1 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ปัญหาของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร

(n=43)

ปัญหา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. อุปกรณ์เก่าและไม่ทันสมัย	15	12.3
2. ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างต่ำ	12	9.8
3. งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ใหม่	6	4.9
4. ยังไม่มีการจัดการความรู้อย่างจริงจังภายในหน่วยงาน	5	4.1
5. ความสามารถของบุคลากรยังน้อยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	5	4.1
รวม	43	

จากการศึกษาข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในเรื่องควรเพิ่มงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ ร้อยละ 4.9 รองลงมาคือควรจัดหาอุปกรณ์รุ่นใหม่ประสิทธิภาพสูงมาใช้งาน ร้อยละ 4.1 ควรมีการจัดการความรู้อย่างจริงจังในหน่วยงาน ร้อยละ 4.1 มีการพัฒนาความสามารถบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริมการ

(n=22)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. ควรเพิ่มงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์	6	4.9
2. ควรจัดหาอุปกรณ์รุ่นใหม่ประสิทธิภาพสูงมาใช้งาน	5	4.1
3. ควรมีการจัดการความรู้อย่างจริงจังในหน่วยงาน	5	4.1
4. มีการพัฒนาความสามารถบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4	3.3
รวม	22	

ตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้ คือ

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 1.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.436$ ค่า $P = 0.509$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
เพศ	ชาย	34	10	44	0.436	1	0.509
		(77.3)	(22.7)				
	หญิง	56	22	78			
		(71.8)	(28.2)				
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 1.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 2.625$ ค่า $P = 0.105$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
อายุ	20-40 ปี	47	22	69	2.625	1	0.105
		(68.1)	(31.9)				
	41-60 ปี	43	10	53			
		(81.1)	(18.9)				
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 1.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 1.412$ ค่า $P = 0.235$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม
การเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	4	24	1.412	1	0.235
		(83.3)	(16.7)				
	ปริญญาตรีขึ้นไป	70	28	98			
		(71.4)	(28.6)				
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 1.4 อายุงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม
การเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานของบุคลากร
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.466$ ค่า $P = 0.495$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
อายุงาน	ต่ำกว่า 10 ปี	50	20	70	0.466	1	0.495
		(71.4)	(28.6)				
	11 ปีขึ้นไป	40	12	52			
		(76.9)	(23.1)				
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 1.5 ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.541$ ค่า $P = 0.462$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้			χ^2	df	P-value
		มาก (%)	น้อย (%)	รวม			
ตำแหน่ง	หัวหน้างาน/กลุ่ม/ฝ่าย	17 (68)	8 (32)	25	0.541	1	0.462
	นักวิชาการ/พนักงานราชการ	73 (75.2)	24 (24.8)	97			
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 2.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.524$ ค่า $P = 0.469$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้			X ²	df	P-value
		มาก (%)	น้อย (%)	รวม			
เพศ	ชาย	25 (56.8)	19 (43.2)	44	0.524	1	0.469
	หญิง	39 (50)	39 (50)	78			
รวม		64	58	122			

สมมติฐานที่ 2.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ (ค่า $\chi^2 = 10.367$ ค่า $P = 0.001$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐาน มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
อายุ	20-40 ปี	45	24	69	10.367	1	0.001**
		(65.2)	(34.8)				
	41-60 ปี	19	34	53			
		(35.8)	(64.2)				
รวม		64	58	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $x^2 = 8.545$ ค่า $P = 0.003$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร
 ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	5	24	8.545	1	0.003**
		(79.2)	(20.8)				
	ปริญญาตรีขึ้นไป	45	53	98			
		(45.9)	(54.1)				
รวม		64	58	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.4 อายุงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้คือ (ค่า $x^2 = 2.460$ ค่า $P = 0.117$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
อายุงาน	ต่ำกว่า 10 ปี	41	29	70	2.460	1	0.117
		(58.6)	(41.4)				
	11 ปีขึ้นไป	23	29	52			
		(44.2)	(55.8)				
รวม		64	58	122			

สมมติฐานที่ 2.5 ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $\chi^2 = 130238$ ค่า $P = 0.000$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร
 ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ตำแหน่ง	หัวหน้างาน/กลุ่ม/ฝ่าย	5	20	25	13.283	1	0.000**
		(20.0)	(80.0)				
	นักวิชาการ/พนักงานราชการ	59	38	97			
		(60.8)	(39.2)				
รวม		64	58	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 3.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.991$ ค่า $P = 0.320$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
เพศ	ชาย	25	19	44	0.991	1	0.320
		(56.8)	(43.2)				
	หญิง	37	41	78			
		(47.4)	(52.6)				
รวม		62	60	122			

สมมติฐานที่ 3.2 อายุมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.117$ ค่า $P = 0.733$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
อายุ	20-40 ปี	36	33	69	0.117	1	0.733
		(52.2)	(47.8)				
	41-60 ปี	26	27	53			
		(49.0)	(50.1)				
รวม		62	60	122			

สมมติฐานที่ 3.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการ
 ทางด้านการใช้ความรู้ส่งเสริมการเกษตร

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของ
 บุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ ระดับ 0.05 คือ (ค่า $\chi^2 = 4.788$ ค่า $P = 0.029$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมี
 รายละเอียดดัง (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม
 การเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	7	24	4.788	1	0.029*
		(70.8)	(29.2)				
	ปริญญาตรีขึ้นไป	45	53	98			
		(45.9)	(54.1)				
รวม		62	60	122			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3.4 อายุงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริม
 การเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานของบุคลากร
 กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 0.888$ ค่า $P = 0.346$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้				df	P-value
		มาก	น้อย	รวม	X ²		
		(%)	(%)				
อายุงาน	ต่ำกว่า 10 ปี	33	37	70	0.888	1	0.346
		(47.4)	(52.9)				
	11 ปีขึ้นไป	29	23	52			
		(55.8)	(44.2)				
รวม		62	60	122			

สมมติฐานที่ 3.5 ตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ (ค่า $\chi^2 = 6.551$ ค่า $P = 0.010$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร
ทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ตำแหน่ง	หัวหน้างาน/กลุ่ม/ฝ่าย	7	18	25	6.551	1	0.010*
		(28.0)	(72.0)				
	นักวิชาการ/พนักงานราชการ	55	42	97			
		(56.7)	(43.3)				
รวม		62	60	122			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 4.1 ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้คือ (ค่า $x^2 = 1.227$ ค่า $P=0.258$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					P-value
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	มาก	32 (68.1)	15 (31.9)	47	1.277	1	0.258
	น้อย	58 (73.3)	17 (22.7)	75			
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 4.2 ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 1.495$ ค่า $P = 0.221$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	26	13	39	1.495	1	0.221
		(66.7)	(33.3)				
	น้อย	64	19	83			
		(77.1)	(22.9)				
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 4.3 ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 คือ (ค่า $x^2 = 4.628$) ค่า $P = 0.031$ ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ระดับความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมการทำงาน	มาก	39	7	46	4.628	1	0.031*
		(84.8)	(15.2)				
	น้อย	51	25	76			
		(67.1)	(32.9)				
รวม		90	32	122			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 5.1 ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 1.552$ ค่า $P = 0.213$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					P-value
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	มาก	28	19	47	1.552	1	0.213
		(59.6)	(40.4)				
	น้อย	36	39	75			
		(48)	(52)				
รวม		64	58	122			

สมมติฐานที่ 5.2 ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ คือ (ค่า $x^2 = 0.044$ ค่า $P = 0.833$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐาน มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-
		(%)	(%)				value
ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	21	18	39	0.044	1	0.833
		(53.8)	(46.2)				
	น้อย	43	40	83			
		(51.8)	(48.2)				
รวม		64	58	122			

สมมติฐานที่ 5.3 ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานมี
ความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของ
สภาพแวดล้อมการทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยน
ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $x^2 = 35.236$ ค่า $P = 0.000$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึง
ยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ระดับความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมการทำงาน	มาก	40	6	46	35.236	1	0.000*
		(87.0)	(13.0)				
	น้อย	24	52	76			
		(31.6)	(68.4)				
รวม		64	58	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 6.1 ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $x^2 = 11.504$ ค่า $P = 0.001$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	มาก	33	14	47	11.504	1	0.001**
		(70.2)	(29.8)				
	น้อย	29	46	75			
		(38.7)	(61.3)				
รวม		62	60	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 6.2 ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 คือ (ค่า $x^2 = 4.047$ ค่า $P = 0.044$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐาน มีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	25	14	39	4.047	1	0.044*
		(64.1)	(35.9)				
	น้อย	37	46	83			
		(44.6)	(55.4)				
รวม		62	60	122			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 6.3 ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 2.984$ ค่า $P = 0.084$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ระดับความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมการทำงาน	มาก	28	18	46	2.984	1	0.084
		(60.9)	(39.1)				
	น้อย	34	42	76			
		(44.7)	(55.3)				
รวม		62	60	122			

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมี
ความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้าน
การสร้างความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $\chi^2 = 22.971$ ค่า $P = 0.000$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	76 (85.4)	13 (14.6)	89	22.971	1	0.000**
	น้อย	14 (42.4)	19 (57.6)	33			
รวม		90	32	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $x^2 = 11.506$ ค่า $P = 0.001$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	55.	34	89	11.506	1	0.001*
		(61.8)	(38.2)				*
	น้อย	9	24	33			
		(27.3)	(72.7)				
รวม		64	58	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 9 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 คือ (ค่า $x^2 = 5.534$ ค่า $P = 0.019$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	51	38	89	5.534	1	0.019*
		(57.3)	(42.7)				
	น้อย	11	22	33			
		(33.3)	(66.7)				
รวม		62	60	122			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 10 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ คือ (ค่า $\chi^2 = 2.570$ ค่า $P = 0.109$) ซึ่งค่า $P > 0.05$ จึงปฏิเสธสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

		ทางด้านการสร้างความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	มาก	62	17	79	2.570	1	0.109
		(78.5)	(21.5)				
	น้อย	28	15	43			
		(48.8)	(51.2)				
รวม		90	32	122			

สมมติฐานที่ 11 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $\chi^2 = 44.391$ ค่า $P = 0.000$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

		ทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้					
		มาก	น้อย	รวม	X ²	df	P-value
		(%)	(%)				
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มาก	59	20	79	44.391	1	0.000**
		(74.7)	(25.3)				
	น้อย	5	38	43			
		(11.6)	(88.4)				
รวม		64	58	122			

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 12 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 คือ (ค่า $x^2 = 8.860$ ค่า $P = 0.003$) ซึ่งค่า $P < 0.05$ จึงยอมรับสมมติฐานมีรายละเอียดดัง (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

		ทางด้านการใช้ความรู้					df	P-value
		มาก	น้อย	รวม	X ²			
		(%)	(%)					
ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	มาก	48 (60.81)	31 (39.2)	79	8.860	1	0.003**	
	น้อย	14 (32.6)	29 (67.4)	43				
รวม		62	60	122				

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อวิจารณ์

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า บุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.9) ซึ่งส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 36.9) เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่อยู่ในกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนกลาง ด้านระดับการศึกษาพบว่าบุคลากรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 61.5) ซึ่งเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการรับบุคลากรเข้าทำงานในหน่วยงาน

ด้านปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากผลการศึกษา ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แสดงว่า กรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานที่ค่อนข้างเหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ภายในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยทางด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์นั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียง อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD และ อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 และ 1.56) แสดงให้เห็นว่าอุปกรณ์ทั้ง 2 ประเภท มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างน้อย เนื่องจาก อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD ไม่แพร่หลายและไม่เป็นที่นิยมเทียบเท่า CD ส่วน อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape เป็นอุปกรณ์ที่ไม่นิยมใช้งานในปัจจุบันแล้ว เนื่องจากไม่มีความสะดวกในการใช้งาน ไม่ทันสมัย และประสิทธิภาพด้อยกว่าอุปกรณ์ประเภทใหม่ในปัจจุบัน

ด้านปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับของแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น ช่วยให้มีความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีเพียง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน เท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 และ 2.20) แสดงว่า ทั้ง 2 ด้านนี้น่าจะมีความสำคัญต่อการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน

ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากผลการศึกษาพบว่า บุคลากรสามารถใช้สามารถใช้โทรสารและเครื่องพิมพ์ในการปฏิบัติงานได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56) รองลงมาคือสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐาน Microsoft Office ในการปฏิบัติงานได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55) สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52) ซึ่งอยู่ในระดับมาก แสดงว่า บุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับที่ดีถึงดีมากเนื่องมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีในสังคมปัจจุบันทำให้บุคลากรต้องศึกษาและเรียนรู้การใช้งานและควรพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้สูงขึ้น

ด้านการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

จากผลการศึกษาพบว่าการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทั้ง 3 ด้าน คือ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้และ การใช้ความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรมีการจัดการความรู้มีการนำการจัดการความรู้ในทุกด้านเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างเหมาะสมเนื่องจากการจัดการความรู้มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานซึ่งช่วยให้บุคลากรสามารถเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่ตนเอง ผ่านการพูดคุย หรือการแลกเปลี่ยนความรู้และนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดา จุลินทร (2549) การศึกษากระบวนการและปัจจัยความสำเร็จของการจัดการความรู้ในองค์กร ศึกษากรณี ศูนย์สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต พบว่า บุคลากรทุกคน ให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ในศูนย์สุขภาพจิตกรมสุขภาพจิต

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้เนื่องจากการสร้างรู้นั้นสามารถศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา โดยไม่ได้จำกัดกับปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) เนื่องจากในการที่จะแลกเปลี่ยนรู้นั้นช่วงอายุน้อยมีการแลกเปลี่ยนรู้นั้นมากกว่าอาจจะมาจากมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีปัจจุบันที่สูงกว่าช่วงอายุมาก ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีการแลกเปลี่ยนความรู้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่าอาจจะมาจากการที่ต้องการพัฒนาตนเองในการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และตำแหน่งหน้าที่

กลุ่มหัวหน้าซึ่งเป็นฝ่ายบริหารงานมีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่น้อยกว่าอาจมาจากระบบของการทำงาน ทำให้เกิดความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ พบว่า ระดับการศึกษา และตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) แสดงว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่งที่แตกต่างกันมีการนำความรู้ไปใช้ที่ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ เกิดจากประสบการณ์จากการศึกษาซึ่งระดับการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรีมีการใช้ความรู้ที่มากกว่า อาจมาจากการต้องการนำความรู้ที่มีมาใช้งานเพื่อพัฒนาตนเองและประสบการณ์จากการอยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานกลุ่มนักวิชาการซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติมีการใช้ความรู้ที่มากกว่าอาจมาจากการที่ต้องนำความรู้มาใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตนเอง ทำให้การนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้มีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้การสร้างความรู้ การศึกษาค้นคว้าและการปฏิบัติงานมีความสะดวกและง่ายขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภราดร เทพพานิช (2551) ศึกษาปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งพบว่า สภาพบรรยากาศที่ดีและความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกที่มีความพร้อมทั้งในด้านสถานที่และอุปกรณ์ จะช่วยให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสะดวกในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้การแลกเปลี่ยนความรู้ และการปฏิบัติงานมีความสะดวกและง่ายขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ พบว่า ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05) เนื่องจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสำคัญต่อการนำความรู้ไปใช้ ทั้งในด้านการบริหารจัดการหรือการแก้ไขปัญหาเพราะการนำความรู้ไปใช้ต้องมีอุปกรณ์ที่ดีและได้รับการสนับสนุนจากนโยบายที่เหมาะสมและส่งเสริมการปฏิบัติงาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) เนื่องจากแรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าความรู้ในด้านต่างๆ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) เนื่องจากแรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้บุคลากรเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และถ่ายทอดความรู้แก่กัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เนื่องจากแรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้บุคลากรเกิดการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองรวมถึงหน่วยงาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

พบว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ เนื่องจาก การสร้างความรู้ การศึกษาค้นคว้านั้นสามารถทำได้หลายทางบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารน้อยจึงสามารถค้นคว้าความรู้ได้จากช่องทางอื่นได้อย่างหลากหลาย

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่าความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) เนื่องจาก ปัจจุบันใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันสูงมาก บุคลากรที่มีความสามารถความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดีก็จะได้เปรียบในการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ พบว่าความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) เนื่องจาก บุคลากรที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดีจะมีช่องทางในการนำความรู้ไปใช้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งช่วยในเรื่องของความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร ตลอดจน ปัญหาและข้อเสนอแนะของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร โดยนำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 122 คน และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหา ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ Chi-Square โดยจากผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.9 และเป็นเพศชายร้อยละ 36.1 มีอายุ 31-40 ปี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 36.9 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี ร้อยละ 31.1 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 19.7 และอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 12.3 บุคลากรที่มีอายุน้อยที่สุด 25 ปี และอายุมากที่สุด 58 ปี บุคลากรมีอายุเฉลี่ย 39.23 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 61.5 รองลงมาคือการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 19.7 และการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.9 มีอายุราชการ น้อยกว่า 10 ปี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 57.4 รองลงมาคืออายุราชการ 10-20 ปี ร้อยละ 18 อายุราชการ 21-30 ปี ร้อยละ 20.5 และอายุราชการมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.1 มีตำแหน่งนักวิชาการ จำนวนมากที่สุดร้อยละ 41.8 รองลงมาตำแหน่งพนักงานราชการ ร้อยละ 37.70 ตำแหน่งหัวหน้างาน ร้อยละ 16.4 และตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 4.1

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การศึกษาปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน

ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ พบว่าในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม ประเภทโทรศัพท์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.20 รองลงมาคือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 2.13 อุปกรณ์ต่อพ่วงหรือฮาร์ดแวร์ เช่น เมาส์ คีย์บอร์ด มีค่าเฉลี่ย 2.11 ในส่วนของอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD มีค่าเฉลี่ย 1.66 และอุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape มีค่าเฉลี่ย 1.56

ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยหน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.11 รองลงมาคือ หน่วยงานมีนโยบายพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.10 หน่วยงานมีนโยบายพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้เกิดการเรียนรู้และมีศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 2.03

ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยสถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ปลั๊กไฟเพียงพอมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.29 รองลงมาคือ สถานที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานมีอากาศถ่ายเทและมีเครื่องปรับอากาศมีค่าเฉลี่ย 2.15 สถานที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ห้องทำงานกว้างขวางเป็นระเบียบไม่แออัด มีค่าเฉลี่ย 2.11

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีระดับของแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้การติดต่อประสานงานมีความสะดวกมากขึ้น และบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.61 รองลงมาคือ บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสารเนื่องจากช่วยให้งานที่มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.57 บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อต้องการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ย 2.56 ในส่วนของระดับของแรงจูงใจที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.30 และ บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย 2.20

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยบุคลากรสามารถใช้โทรสารและเครื่องพิมพ์ในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.56 รองลงมาคือบุคลากรสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐาน Microsoft Office ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.55 บุคลากรสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 2.52

การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

การศึกษาการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร ทำการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การใช้ความรู้

การสร้างความรู้ พบว่าในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรเข้า Website เพื่อค้นคว้าความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.55 รองลงมาคือ บุคลากรติดตามข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มความรู้ในการทำงานจากอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 2.53 บุคลากรค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ตนเองไม่รู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ย 2.52 ในส่วนของระดับการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ บุคลากรใช้ Webboard/ Web Blog เพื่อค้นคว้าความรู้ มีค่าเฉลี่ย 2.23 และบุคลากรใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter เพื่อค้นคว้าข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 1.75

การแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่า ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงบุคลากรสามารถสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 2.48 ด้านเดียวเท่านั้นที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ บุคลากรถ่ายทอดความรู้ หรือกระบวนการทำงานให้ผู้อื่นเข้าใจได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 2.30 บุคลากรใช้ Website ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 2.27

การใช้ความรู้ พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดย บุคลากรนำความรู้มาใช้ในการจัดรูปแบบงานหรือองค์กร และ บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อนร่วมงาน และกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.29 รองลงมาคือ บุคลากรใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.28 บุคลากรนำความรู้มาใช้ในการวางแผนการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.27

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 1.1 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 1.2 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 1.3 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 1.4 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 1.5 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 2.1 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้คือ

สมมติฐานที่ 2.2 มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.3 มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2.4 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 2.5 มีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 3.1 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 3.2 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 3.3 มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3.4 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุงานของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 3.5 มีความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 4.1 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 4.2 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 4.3 มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานของบุคลากรกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 5.1 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 5.2 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้

สมมติฐานที่ 5.3 มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 6.1 มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 6.2 มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 6.3 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงานกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้

สมมติฐานที่ 7 มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 8 มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 9 มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 10 ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการสร้างความรู้

สมมติฐานที่ 11 มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 12 มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรทางด้านการใช้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการทำงานด้านระบบสารสนเทศให้กับทุกหน่วยงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรและการปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว
2. ควรมีการจัดการความรู้อย่างจริงจังในหน่วยงานเพื่อเป็นการรักษาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ภายในองค์กรให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม
3. ควรมีการจัดการอบรมแก่บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานทางด้านระบบสารสนเทศ ทุกตำแหน่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและพัฒนาความสามารถของบุคลากร

4. หน่วยงานต่างๆ ภายในกรมส่งเสริมการเกษตร สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมกับบุคลากรภายในหน่วยงานต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดการความรู้ภายในกรมส่งเสริมการเกษตร
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการใช้สื่อ Social Network และ ระบบ Internet
3. ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศด้านอื่นๆ เช่น ด้านการเปิดรับระบบสารสนเทศ ทักษะคนที่มีต่อการใช้ระบบสารสนเทศ ความพึงพอใจในการใช้ระบบสารสนเทศ เป็นต้น
4. ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2551. คู่มือการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร:
กรมส่งเสริมการเกษตร.

กาญจนา แก้วเทพ. 2541. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริม
การเกษตรของนักวิชาการเผยแพร่ในการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิดานันท์ มลิทอง. 2548. เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
อรุณการพิมพ์.

กীরติ ชัยยังยง. 2549. การจัดการความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มีสเตอร์
ก๊อปปี้.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2539. การเรียนรู้: วิถีสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชตมีเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์. 2545. ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.

ครรชิต มาลัยวงศ์. 2540. ทัศนะไอที. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ
คอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

ชุมพล ศฤงคารศิริ. 2539. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ณัชฎา อินทสุวรรณ. 2545. การศึกษาขีดความสามารถของสตรีในการพัฒนาตนเองและชุมชน
ของจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทองหล่อ เดชไทย. 2544. ภาวะผู้นำ: เพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2551. องค์การแห่งความรู้ จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ธิดา จุลินทร. 2549. กระบวนการและปัจจัยความสำเร็จของการจัดการความรู้ในองค์กร ศึกษากรณีศูนย์สุขภาพจิตเขต กรมสุขภาพจิต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอสอาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.

นพดล อินนา. 2549. เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.

บดินทร์ วิจารณ์. 2547. การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เพอร์เน็ท.

บุญดี บุญญากิจ และคณะ. 2547. การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

_____. 2548. การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จีรวัฒน์ เอ็กซ์เพส จำกัด.

ประพนธ์ ผาสุขยืด. 2547. การจัดการความรู้: ฉบับมือใหม่หัดขับ. กรุงเทพมหานคร: ไขใหม่.

ปัทมาภรณ์ ดิดทะ. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร กลุ่มทำนดสามัคคี จังหวัดราชบุรีวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล. 2549. ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการจัดการความรู้.
กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

พิชัย ทองดีเลิศ. 2547. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร:
ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พยอม วงศ์สารศรี. 2542. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. 2547. การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทเอ็กเปอร์เน็ท จำกัด.

ภิเชก ศรีสวัสดิ์. 2547. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายข่าวโทรทัศน์ ช่อง 9
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย:กรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภราดร เทพพานิช. 2551. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ขงยุทธ เกษสาคร. 2541. ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

วรดา ชูสง่า. 2552. การจัดการความรู้ของบุคลากร ในสังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรี
อยุธยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วาสนา สุขกระสานดี. 2545. โลกของคอมพิวเตอร์ สารสนเทศและอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. 2547. การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กเปอร์เน็ท.

วิจารณ์ พานิช. 2549. **การจัดการความรู้นักปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สุภาพใจ.

วีรฐ มาฆะสีรานนท์. 2542. **การบริหารภูมิปัญญา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2552. **บริการวิชาการ (Online)**.

www.nectec.or.th, 5 มีนาคม 2552.

สรเดช จันบ้านโขด. 2551. **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนของนิสิตปริญญาตรี คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สันติ วิไลภณาลัญญ์. 2543. **เทคโนโลยีสารสนเทศคืออะไร**. อ่างใน อมรศรี ตู่ระพีพงศ์. 2544. **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการเผยแพร่ในการส่งเสริมการเกษตร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2547. **การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จีรวัฒน์ เอ็กซ์เพรส จำกัด.

อมรศรี ตู่ระพีพงศ์. 2544. **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการเผยแพร่ในการส่งเสริมการเกษตร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Harder, A. and J.R. Lindner. 2008. **County Extension Agents' Perceptions of Extension** (Online). www.joe.org/joe/2008june/a2.php, May 22, 2009.

Sobrero, P.M. 2008. **Social Learning Through Virtual Teams and Communities** (Online). www.joe.org/joe/2008june/a1.php, May 22, 2009.

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีผลต่อการจัดการความรู้
ด้านการส่งเสริมการเกษตรของบุคลากร กรมส่งเสริมการเกษตร

คำแนะนำ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่ต้องการและเติมข้อความลงใน
ช่องว่างของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

() ระดับปริญญาตรี

() สูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. อายุงาน (นับตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานภายในกรมจนถึงปัจจุบัน).....ปี

5. ตำแหน่ง

() หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่ม

() หัวหน้างาน

() นักวิชาการเกษตร

() อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.1 ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

ปัจจัยด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	ระดับความเหมาะสม		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ปฏิบัติงาน			
2. อุปกรณ์ต่อพ่วงหรือฮาร์ดแวร์ เช่น เม้าส์ คีย์บอร์ด			
3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล			
4. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท CD			
5. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD			
6. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape			
7. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท Harddisk			
8. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล เช่น Server			
9. อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเข้าสู่ Internet			
10. อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมประเภทโทรศัพท์			
11. อุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมประเภทโทรสาร(Fax)			

2.2 ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมส่งเสริมการเกษตร

ปัจจัยด้านนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมส่งเสริมการเกษตร	ระดับความเหมาะสม		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. หน่วยงานมีนโยบายจัดแผนงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน			
2. หน่วยงานมีนโยบายส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร			
3. หน่วยงานมีนโยบายจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร			
4. หน่วยงานมีนโยบายในการจัดหาอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร			
5. หน่วยงานมีนโยบายพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงาน			
6. หน่วยงานมีนโยบายพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้เกิดการเรียนรู้และมีศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร			
7. หน่วยงานมีนโยบายในการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเผยแพร่สื่อ			

2.3 ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน

ระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมการทำงาน	ระดับความเหมาะสม		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ห้องทำงานกว้างขวางเป็นระเบียบไม่แออัด			
2. สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานมีอากาศถ่ายเทและมีเครื่องปรับอากาศ			
3. สถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ปลั๊กไฟเพียงพอ			
4. สถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น Wireless Router			
5. อุปกรณ์สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ			
6. มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท CD/DVD Writer			
7. มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท External Harddisk			
8. มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท Scanner			
9. มีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประเภท เครื่องพิมพ์ (Printer)			

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระดับของแรงจูงใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้งานที่ทำมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น			
2. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยให้การติดต่อประสานงานมีความสะดวกมากขึ้น			
3. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน			
4. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าเดินทาง			
5. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน			
6. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน			
7. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อต้องการพัฒนาตนเอง			
8. ท่านใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเนื่องจากต้องการให้ตนเองมีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์			
9. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถช่วยให้ท่านแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้			

ตอนที่ 4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานได้			
2. ท่านสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้			
3. ท่านสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐาน Microsoft Office ในการปฏิบัติงานได้			
4. ท่านสามารถใช้โปรแกรมในการสร้าง Website ได้			
5. ท่านสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเปิด Webpage ในการปฏิบัติงานได้			
6. ท่านสามารถใช้ Webboard ในการปฏิบัติงานได้			
7. ท่านสามารถใช้ Web Blog ในการปฏิบัติงานได้			
8. ท่านสามารถใช้ Facebook, Twitter ในการปฏิบัติงานได้			
9. ท่านสามารถรับส่ง E-Mail ในการปฏิบัติงานได้			
10. ท่านสามารถใช้โทรสารและเครื่องพิมพ์ในการปฏิบัติงานได้			
11. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท CD			
12. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท DVD			
13. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท VDO Tape			
14. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูลประเภท Harddisk			
15. ท่านสามารถใช้อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล เช่น Server			

ตอนที่ 5 การจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

5.1 การสร้างความรู้

การสร้างความรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ท่านไม่รู้โดยใช้คอมพิวเตอร์			
2. ท่านติดตามข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มความรู้ในการทำงานจากอินเทอร์เน็ต			
3. ท่านเข้า Website เพื่อค้นคว้าความรู้			
4. ท่านใช้ Webboard/ Web Blog เพื่อค้นคว้าความรู้			
5. ท่านใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter เพื่อค้นคว้าข้อมูล			
6. ท่านสามารถวิเคราะห์ความรู้ที่รับมาจากคอมพิวเตอร์ได้			
7. ท่านสามารถสังเคราะห์ความรู้ที่รับมาจากคอมพิวเตอร์ได้			

5.2 การแลกเปลี่ยนความรู้

การแลกเปลี่ยนความรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านสามารถสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร			
2. ท่านถ่ายทอดความรู้ หรือกระบวนการทำงานให้ผู้อื่นเข้าใจได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต			
3. ท่านใช้ Website ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น			
4. ท่านใช้ Webboard/Web Blog ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น			
5. ท่านใช้ Social Network เช่น Facebook, Twitter ในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น			
6. ท่านใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อช่วยให้ท่านแก้ไขสถานการณ์ได้			

5.3 การใช้ความรู้

การใช้ความรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านนำความรู้มาใช้ในการวางแผนการทำงาน			
2. ท่านนำความรู้มาใช้ในการจัดรูปแบบงานหรือองค์กร			
3. ท่านนำความรู้มาใช้ในการประสานงานระหว่างบุคคลหรือองค์กร			
4. ท่านนำความรู้มาใช้ในการประเมินสภาวะการณ์เพื่อเป็นพื้นฐานการทำงาน			
5. ท่านนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาระบบราชการ เช่น การเข้าร่วมประชุม สัมมนา			
6. ท่านนำความรู้ไปใช้ในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร			
7. ท่านนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาระบบข้อมูลที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการเกษตร			
8. ท่านนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อนร่วมงาน และกลุ่มเป้าหมาย			
9. ท่านใช้ความรู้ในการออกปฏิบัติงานภาคสนาม			
10. ท่านใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงาน			

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล

นายวรรร สกุลทับ

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2527

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์เกษตร)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

